C/2026/3084

10.6.2026.

OBAVIJEST KOMISIJE

Smjernice za Uredbu (EU) 2025/40 o ambalaži i ambalažnom otpadu

(C/2026/3084)

Predmet i područje primjene ovih Smjernica Komisije

Uredba (EU) 2025/40 o ambalaži i ambalažnom otpadu ([1]) stupila je na snagu 11. veljače 2025. i primjenjivat će se od 12. kolovoza 2026.

Nakon njezina donošenja i u kontekstu Komisijina skupnog paketa o zaštiti okoliša i širih nastojanja za pojednostavnjenje Komisija je primila znatan broj pitanja od dionika, uključujući tijela država članica, o tumačenju određenih odredaba te uredbe. Kako bi poduprla gospodarske subjekte i države članice u učinkovitoj i pravodobnoj provedbi, Komisija je uložila sve napore kako bi što prije odgovorila na postavljena pitanja i osigurala jasnoću i pravnu sigurnost.

U tu svrhu izdaje ove smjernice za tumačenje odabranih odredaba Uredbe o ambalaži i ambalažnom otpadu kako bi se olakšala njezina ujednačena primjena u cijeloj Uniji. Ove su smjernice dopunjene odgovorima na najčešća pitanja postavljena u okviru kontinuiranog dijaloga Komisije s dionicima.

Ove smjernice temelje se na ustaljenoj sudskoj praksi Suda Europske unije o tumačenju prava EU-a, u skladu s kojom je za tumačenje potrebno uzeti u obzir tekst odredbe, ali i njezin kontekst te ciljeve pravnog akta čiji je dio ([2]).

Ove smjernice ne zamjenjuju, ne dopunjuju niti izmjenjuju odredbe Uredbe o ambalaži i ambalažnom otpadu, koje jedine sadrže primjenjive pravne obveze. Smjernice se ne bi trebale razmatrati zasebno, već se moraju tumačiti u vezi s relevantnim zakonodavstvom i nisu samostalan referentni dokument.

Uzimajući u obzir naknadne doprinose dionika i praktično iskustvo stečeno u primjeni pravila, ove smjernice i popratna najčešća pitanja mogu se prema potrebi ažurirati.

Međutim, obvezujuće tumačenje zakonodavstva EU-a i dalje je u isključivoj nadležnosti Suda Europske unije.

Dodatne pojedinosti predložit će se u okviru nekoliko provedbenih mjera, kao što su provedbeni akti, delegirani akti, zahtjevi za normizaciju i smjernice, koje će Komisija predložiti u sljedeće dvije do tri godine. U tom kontekstu treba napomenuti da Komisija ne namjerava dati prednost provedbenom aktu kojim bi se uspostavila metodologija za identifikaciju materijalnog sastava ambalaže digitalnim označivanjem.

([1]) Uredba (EU) 2025/40 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. prosinca 2024. o ambalaži i ambalažnom otpadu, izmjeni Uredbe (EU) 2019/1020 i Direktive (EU) 2019/904 te stavljanju izvan snage Direktive 94/62/EZ (Tekst značajan za EGP) (SL L, 2025/40, 22.1.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/40/oj).

([2]) *KRONE-Verlag*, C-65/20, EU:C:2021:471, t. 25.

Sadržaj

		Stranica
1.	Definicija ambalaže	3
2.	Definicija izrađivača ambalaže	5
3.	Definicija proizvođača ambalaže	7
4.	Definicija uvoznika i status „podružnice”	10
5.	Provedba ograničenja PFAS-ova u ambalaži u dodiru s hranom i iscrpljenje zaliha	11
6.	Datum početka primjene zahtjeva kojim se osigurava da se ambalaža može reciklirati	13
7.	Izuzeća od ciljeva u pogledu recikliranog sadržaja	14
8.	Mogućnost da države članice propišu mogućnost kompostiranja ambalaže i pretpostavka sukladnosti	15
9.	Definicija pojmova „propusna” i „koja omekša poslije upotrebe” u kontekstu kompostabilne ambalaže	16
10.	Maksimalno smanjenje ambalaže	17
11.	Odnos između zahtjeva za maksimalno smanjenje iz članka 10. i omjera praznog prostora iz članka 24.	18
12.	Ponovno uporabljiva ambalaža stavljena na tržište prije primjene zahtjevâ iz članka 11.	19
13.	Područje primjene usklađenog označivanja ambalaže	20
14.	Označivanje postojeće ponovno uporabljive transportne ambalaže	21
15.	Obveze subjekata za gospodarenje otpadom u vezi s izvješćivanjem	22
16.	Odnos između Direktive o plastici za jednokratnu uporabu i Uredbe o ambalaži i ambalažnom otpadu u pogledu zabrana ambalaže	23
17.	Područje primjene zabrana ambalaže iz članka 25. i točaka od 1. do 4. Priloga V. u pogledu sadržaja plastike	25
18.	Ciljevi u pogledu ponovne uporabe prodajne ambalaže koja se upotrebljava za prijevoz proizvoda	25
19.	Ciljevi u pogledu ponovne uporabe za transportnu ambalažu u međunarodnoj trgovini	26
20.	Odgovorni gospodarski subjekt za ciljeve u pogledu ponovne uporabe transportne ambalaže	27
21.	Izuzeća posebno osmišljene transportne ambalaže od ciljeva u pogledu ponovne uporabe	28
22.	Definicija „stavljanja na raspolaganje” u kontekstu usklađenosti s ciljevima u pogledu ponovne uporabe za napitke	28
23.	Ciljevi u pogledu ponovne uporabe za napitke u ugostiteljskom sektoru	29
24.	Nacionalna izuzeća od ciljeva u pogledu ponovne uporabe	29
25.	Mogućnost da države članice uvedu nacionalne mjere	30
26.	Mogućnost da države članice postave dodatne ciljeve u pogledu recikliranja	31
27.	Mogućnost da države članice postave dodatne ili više ciljeve u pogledu ponovne uporabe	31
28.	Nacionalna izuzeća od sustava povratne naknade	33
29.	Minimalni zahtjevi za postojeće sustave povratne naknade	34
30.	Prihvaćanje spremnika za napitke koji ima oznaku povratne naknade kod trgovaca na malo	34
31.	Obrada na kraju vijeka trajanja odvojeno skupljene ambalaže koja je dizajnirana za recikliranje	35
32.	Stopa odvojenog skupljanja ambalaže koja ima oznaku povratne naknade 2026. i obveza uspostave sustava povratne naknade do 2029.	36
33.	Cilj skupljanja od 90 % za jednokratne plastične boce za napitke i metalne limenke za napitke u državama članicama i doprinos regionalnih sustava povratne naknade	37

1. **Definicija ambalaže**

Pravne odredbe:

U članku 3. stavku 1. točki 1. „ambalaža” je definirana kao „predmet, neovisno od kojih je materijala izrađen, namijenjen kako bi ga gospodarski subjekt upotrebljavao za držanje, zaštitu, rukovanje, isporuku ili prezentiranje proizvodâ drugom gospodarskom subjektu ili krajnjem korisniku, i koji se može razvrstati prema formatu ambalaže ovisno o njegovoj funkciji, materijalu i dizajnu, a obuhvaća sljedeće:

(a) predmet koji je potreban za držanje, podržavanje ili čuvanje proizvoda tijekom njegova životnog vijeka, ali nije njegov sastavni dio, i koji je predviđen za uporabu, potrošnju ili odbacivanje zajedno s proizvodom;

(b) komponentu i pomoćni element predmeta iz točke (a) koji je integriran u predmet;

(c) pomoćni element predmeta iz točke (a), koji je izravno obješen ili pričvršćen na proizvod i koji ima funkciju ambalaže, ali nije sastavni dio proizvoda, i koji je predviđen za uporabu, potrošnju ili odbacivanje zajedno s proizvodom;

(d) predmet koji je dizajniran i predviđen za punjenje na prodajnom mjestu radi distribuiranja proizvoda, također poznat pod nazivom ‚poslužna ambalaža';

(e) predmet za jednokratnu uporabu koji se prodaje, puni ili je dizajniran i predviđen za punjenje na prodajnom mjestu i koji ima funkciju ambalaže;

(f) propusna filtar vrećica za čaj, kavu ili drugi napitak, ili pojedinačna jedinica koja omekšaju poslije upotrebe i sadržava čaj, kavu ili drugi napitak i predviđena je za uporabu i odbacivanje zajedno s proizvodom;

(g) nepropusna pojedinačna jedinica čaja, kave ili drugog napitka predviđena za uporabu u aparatu za pripremu napitaka, koja se upotrebljava i odbacuje zajedno s proizvodom;”.

U Prilogu I. Uredbi naveden je okvirni popis predmeta koji se smatraju ambalažom i predmeta koji se ne smatraju ambalažom. Kad je riječ o loncima za cvijeće i biljke, uključujući posude za sjeme, u Prilogu I. razlikuje se sljedeće:

„Predmeti koji su ambalaža: (…) Lonci za cvijeće i biljke, uključujući posude za sjeme, namijenjeni samo za prodaju i prijevoz

(…)

Predmeti koji nisu ambalaža: Lonci za cvijeće i biljke, uključujući posude za sjeme, koji se upotrebljavaju u poslovanju među poduzećima u različitim fazama proizvodnje ili koji su namijenjeni prodaji s biljkama”.

Komisijino tumačenje:

Može li se neki predmet smatrati ambalažom mora se procijeniti na temelju definicije ambalaže iz članka 3. stavka 1. točke 1. Prilog I. samo je indikativan i, u skladu sa sudskom praksom Suda Europske unije ([3]) na temelju Direktive 94/62/EZ o ambalaži i ambalažnom otpadu, koja se primjenjuje po analogiji, samo uključivanje predmeta u Prilog I. nije dovoljno da bi ga se klasificiralo kao ambalažu. Također je potrebno provjeriti odgovara li predmet elementima definicije ambalaže, osobito je li namijenjen tomu da ga gospodarski subjekt upotrebljava za držanje, zaštitu, rukovanje, isporuku ili prezentiranje proizvoda, ali nije sastavni dio tog proizvoda, te je li predviđen za uporabu, potrošnju ili odbacivanje zajedno s proizvodom ili čini integriranu komponentu ili pomoćni element koji ima funkciju ambalaže.

Na primjer, ako se čaša za napitke potrošačima prodaje prazna u supermarketu za njihovu privatnu uporabu, ne smatra se ambalažom. S druge strane, ako supermarket puni takve čaše proizvodom (npr. kavom) na stanici za ponovno punjenje, takve su čaše ambalaža, točnije „poslužna” ambalaža.

([3]) Direktiva Europskog parlamenta i Vijeća 94/62/EZ od 20. prosinca 1994. o ambalaži i ambalažnom otpadu (SL L 365, 31.12.1994., str. 10.).

Posude za svijeće lučice ili lampione ili druge posude za svijeće, kao što su napunjene staklene i keramičke posude, nisu ambalaža jer ne odgovaraju definiciji ambalaže iz članka 3. stavka 1. točke 1., a „lampioni (posude za svijeće)” navedeni su kao primjeri predmeta koji nisu ambalaža u Prilogu I. Uredbi.

Ljepljive folije koje se koriste u postupcima proizvodnje robe mogu ili ne moraju biti ambalaža ovisno o njihovoj funkciji. Ljepljive procesne folije mogu se dizajnirati tako da se u proizvodnim procesima omogući ili olakša pretvorba sirovina ili polugotovih materijala u poluproizvode ili gotove proizvode. Ako takve folije ostaju na poluproizvodima do njihove pretvorbe i/ili sastavljanja u poluproizvode ili gotove proizvode te djeluju kao pokretači proizvodnog ciklusa i zadovoljavaju posebne tehničke potrebe takvih postupaka, nisu ambalaža u skladu s člankom 3. stavkom 1. točkom 1.

Vreće za obuću i odjeću smatraju se ambalažom ako su namijenjene držanju, zaštiti, rukovanju, isporuci ili prezentiranju proizvoda krajnjem korisniku. Tekstilna ambalaža nije izuzeta iz opće definicije ambalaže iz članka 3. stavka 1. točke 1., ali prodajna tekstilna ambalaža ([4]) izuzeta je iz zahtjeva u pogledu mogućnosti recikliranja (članak 6. stavak 11. točka (g)). Vreće za obuću i odjeću mogu biti ambalaža ako odgovaraju regulatornoj definiciji ambalaže. To će ovisiti o njihovoj funkciji, tj. o tome upotrebljavaju li se za držanje ili zaštitu odjeće ili obuće tijekom rukovanja, isporuke ili prezentiranja, te o njihovoj predviđenoj namjeni, tj. o tome je li ih gospodarski subjekt stavio na tržište kao dio isporuke proizvoda. Takvi predmeti nisu ambalaža ako su sastavni dio proizvoda (tj. dio su proizvoda i nužni za njegovu intrinzičnu uporabu, ne samo za zaštitu ili rukovanje) ili ako se ne stavljaju na tržište za uporabu kao ambalaža, tj. ako se potrošaču prodaju zasebno ili se besplatno pružaju u nekomercijalnom kontekstu.

Lonci za cvijeće i biljke, uključujući posude za sjeme, smatraju se ambalažom ako su namijenjeni prodaji ili prijevozu, uključujući lonce i posude u kojima je biljka uzgojena u posljednjoj fazi i u kojima se prodaje krajnjem korisniku. S druge strane, lonci i posude koje poslovni subjekti (kao što su rasadnici i uzgajivači) koriste u okviru svojeg proizvodnog ciklusa nisu ambalaža jer samo omogućuju proizvodni ciklus. To se ne primjenjuje na lonac ili posudu koja je namijenjena prodaji krajnjem korisniku zajedno s biljkom. Iako tekst za „predmete koji su ambalaža” i „predmete koji nisu ambalaža” u Prilogu I. sadržava element prodaje, u praksi se cvijeće i biljke ne presađuju u zasebne lonce za „prijevoz” ili „prodaju” za potrebe stavljanja na tržište. Umjesto toga, isti lonci u kojima su biljke uzgojene upotrebljavaju se i za prijevoz i za prodaju. Stoga se pri klasifikaciji takvih lonaca mora slijediti opća definicija ambalaže i uzeti u obzir funkcija i namjena, a ne slijediti samo indikativni opis iz Priloga I. Iako definicija ambalaže obuhvaća i predmete koji se upotrebljavaju u poslovanju među poduzećima, lonci za cvijeće koji samo omogućuju proizvodni proces, kao što su veći lonci za uzgoj (na primjer, oni promjera većeg od 10 cm) koji se upotrebljavaju u ciklusu uzgoja, ne bi se trebali smatrati ambalažom na temelju članka 3. stavka 1. točke 1.

Intravenske (IV) vrećice i štrcaljke nisu obuhvaćene definicijom ambalaže iz članka 3. stavka 1. točke 1., uključujući one koje se stavljaju na tržište prethodno napunjene lijekovima ili fiziološkom otopinom. Iako mogu fizički sadržavati tvar, IV vrećice i štrcaljke ne stavljaju se na tržište samo radi držanja, zaštite, prijevoza ili prezentiranja proizvoda. Naprotiv, one su dizajnirane, proizvedene i regulirane kao integralni proizvodi za dostavu koji omogućuju sigurnu, sterilnu i točnu primjenu tekućina ili lijekova pacijentima. Kad se isporučuje unaprijed napunjena, IV vrećica ili štrcaljka sastavni je dio samog lijeka ili medicinskog proizvoda, stoga proizvod ne može ispuniti svoju predviđenu funkciju bez nje. U tom kontekstu IV vrećica ili štrcaljka nije komponenta ambalaže koja se odlaže u otpad kako bi se pristupilo njezinu sadržaju, nego funkcionalni dio proizvoda stavljenog na tržište.

([4]) U skladu s člankom 3. stavkom 1. točkom 5. „prodajna ambalaža” znači „ambalaža osmišljena tako da zajedno s proizvodom čini prodajnu jedinicu za krajnjeg korisnika na prodajnom mjestu”.

2. **Definicija izrađivača ambalaže**

Pravne odredbe:

U skladu s člankom 3. stavkom 1. točkom 13. „‚izrađivač' znači svaka fizička ili pravna osoba koja izrađuje ambalažu ili pakirani proizvod; međutim:

(a) podložno točki (b), ako su ambalaža ili pakirani proizvod dizajnirani ili izrađeni pod imenom ili zaštitnim znakom fizičke ili pravne osobe, bez obzira na to je li neki drugi žig vidljiv na ambalaži ili na pakiranom proizvodu, ‚izrađivačem' se smatra ta fizička ili pravna osoba;

(b) ako je fizička ili pravna osoba pod čijim su imenom ili žigom ambalaža ili pakirani proizvod dizajnirani ili izrađeni obuhvaćena definicijom mikropoduzeća utvrđenom u Preporuci Komisije 2003/361/EZ, kako se primjenjuje 11. veljače 2025., a fizička ili pravna osoba koja ambalažu isporučuje fizičkoj ili pravnoj osobi pod čijim je imenom ili žigom ambalaža dizajnirana ili izrađena nalazi se u istoj državi članici, tada se fizička ili pravna osoba koja isporučuje ambalažu smatra izrađivačem;".

Komisijino tumačenje:

Izrađivač je svaka fizička ili pravna osoba koja izrađuje ambalažu *ili* pakirani proizvod. Fizička ili pravna osoba nije nužno ta koja *fizički* izrađuje ambalažu. Potrebno je razmotriti dva elementa: kriterij uloge u dizajnu ili izradi ambalaže i kriterij žiga ili brendiranja. Ako ambalaža ili pakirani proizvod nosi određeno ime ili žig, može se pretpostaviti da je vlasnik tog imena ili žiga „izrađivač" u skladu s člankom 3. stavkom 1. točkom 13. podtočkom (a) jer će imati odlučujuću ovlast u ugovornom odnosu sa svojim dobavljačima te će stoga moći odrediti i svojstva ambalaže.

Tekst definicije izrađivača upućuje na to da u lancu opskrbe u smislu Uredbe o ambalaži i ambalažnom otpadu uvijek postoji samo jedan izrađivač.

Kad je riječ o prodajnoj ambalaži (osim poslužne ambalaže ([5])) ili skupnoj ambalaži ([6]), izrađivač je obično gospodarski subjekt koji provodi završne korake prerade (npr. rezanje, punjenje, pečaćenje) ambalaže koju isporučuju prerađivači (tj. dobavljači) i puni je svojim proizvodom kako bi zatim ambalažu ili pakirani proizvod stavio na tržište Unije (članak 3. stavak 1. točke od 5. do 6.). Drugim riječima, za prodajnu i skupnu ambalažu izrađivač će obično biti punitelj, koji je često i vlasnik robne marke proizvoda.

Kad je riječ o transportnoj ambalaži ([7]), poslužnoj ambalaži (u konačnom obliku) i ambalaži za primarnu proizvodnju ([8]), izrađivač će obično biti poduzeće koje proizvodi transportnu ili poslužnu ambalažu, osim ako je korisnik takve ambalaže jasno označio tu ambalažu svojim imenom ili žigom (članak 3. stavak 1. točka 1. podtočka (d) i članak 3. stavak 1. točka 7.). U tom slučaju korisnik je izrađivač.

Pod uvjetima iz članka 21. uvoznici i distributeri mogu se smatrati izrađivačima za potrebe te uredbe. To vrijedi kad na tržište stavljaju ambalažu pod svojim imenom ili žigom ili kad mijenjaju ambalažu koja je već stavljena na tržište na način koji bi mogao utjecati na sukladnost s relevantnim zahtjevima te uredbe.

([5]) U skladu s člankom 3. stavkom 1. točkom 1. podtočkom (d) „predmet koji je dizajniran i predviđen za punjenje na prodajnom mjestu radi distribuiranja proizvoda, također poznat pod nazivom ‚poslužna ambalaža'".

([6]) U skladu s člankom 3. stavkom 1. točkom 6. „skupna ambalaža" znači ambalaža osmišljena tako da čini skup određenog broja prodajnih jedinica na prodajnom mjestu, neovisno o tomu prodaje li se taj skup prodajnih jedinica krajnjem korisniku kao takav ili služi kao sredstvo za olakšavanje popunjavanja polica na prodajnom mjestu odnosno za stvaranje inventarne ili distribucijske jedinice, a može se odvojiti od proizvoda bez utjecaja na njegova svojstva.

([7]) U skladu s člankom 3. stavkom 1. točkom 7. „transportna ambalaža" znači ambalaža osmišljena tako da olakša rukovanje i transport jedne ili više prodajnih jedinica ili skupa prodajnih jedinica radi sprečavanja oštećenja proizvoda zbog rukovanja i transporta, ali ne uključuje kontejnere za cestovni, željeznički, brodski i zračni prijevoz.

([8]) U skladu s člankom 3. stavkom 1. točkom 4. „ambalaža za primarnu proizvodnju" znači predmet koji je dizajniran i predviđen za uporabu kao ambalaža za neprerađene proizvode iz primarne proizvodnje kako je definirana u Uredbi (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća.

U skladu s člankom 15. stavkom 1. „izrađivači na tržište stavljaju samo onu ambalažu koja je sukladna sa zahtjevima utvrđenima u člancima od 5. do 12. ili na temelju njih”. Izrađivač ili netko drugi u njegovo ime (npr. laboratorij ili program certificiranja) može provesti postupak ocjenjivanja sukladnosti (članak 38.) u skladu s člankom 15. stavkom 2. EU izjavu o sukladnosti (članak 39.) mora sastaviti izrađivač na temelju informacija i dokumentacije koju su dostavili dobavljači u skladu s člankom 16. stavkom 1. ili ovlašteni zastupnik kojeg je izrađivač imenovao pisanim ovlaštenjem u skladu s člankom 17. To znači da je izrađivač jedini gospodarski subjekt koji snosi pravnu odgovornost za sukladnost ambalaže sa zahtjevima u pogledu održivosti i označivanja, bez obzira na to tko je stvarno sastavio EU izjavu o sukladnosti ili njezine dijelove.

Međutim, ako je poduzeće koje je ambalažu ili pakirani proizvod dizajniralo ili izradilo pod svojim imenom ili žigom mikropoduzeće, a poduzeće koje isporučuje ambalažu nalazi se u istoj državi članici, tada je taj dobavljač ambalaže izrađivač (članak 3. stavak 1. točka 13. podtočka (b)). To vrijedi neovisno o tome je li poduzeće koje isporučuje ambalažu također mikropoduzeće. Na primjer, ako je izrađivač ambalaže mikropoduzeće, ali izrađivač pakiranog proizvoda nije, izuzeće se ne primjenjuje. Ako izrađivač ambalaže nije mikropoduzeće, a izrađivač pakiranog proizvoda jest, izuzeće se primjenjuje te bi se izrađivač ambalaže trebao smatrati „izrađivačem” za potrebe Uredbe o ambalaži i ambalažnom otpadu.

U skladu s Preporukom 2003/361/EZ ([9]) poduzeće je mikropoduzeće ako zapošljava manje od 10 osoba, a njegov godišnji promet ili ukupna godišnja bilanca ne premašuje 2 milijuna EUR. Korisnik franšize može se smatrati mikropoduzećem ako davatelj franšize izravno ili neizravno ne posjeduje 25 % ili više njegova kapitala ili glasačkih prava te ne izvršava kontrolu ni odlučujući utjecaj. U suprotnom se relevantni pragovi moraju izračunati zbrajanjem odgovarajućih podataka davatelja franšize, kako je propisano člankom 3. stavcima 2. i 3. Preporuke 2003/361/EZ.

Ako ambalaža ne nosi trgovački naziv ili naziv robne marke, „izrađivač” može biti dobavljač (tj. osoba koja stvarno izrađuje ambalažu) ili osoba koja pakirane proizvode stavlja na tržište. Odlučujući je kriterij tko izvršava narudžbu i odlučuje o specifikacijama dizajna te ambalaže.

Isti pristup primjenjuje se i na ponovno uporabljivu ambalažu. Odlučujući je kriterij tko je fizička ili pravna osoba pod čijim je imenom ili žigom ambalaža dizajnirana ili izrađena. Međutim, korisno je to dodatno pojasniti stavljanjem u kontekst sustava za ponovnu uporabu.

Ako je ambalaža dizajnirana u skladu s posebnim zahtjevima izrađivača pakiranog proizvoda i nosi njihov žig, ti izrađivači (tj. korisnici) su „izrađivači” ponovno uporabljive ambalaže. To će se posebno odnositi na sustave za ponovnu uporabu otvorene petlje ([10]).

Međutim, ako je poduzeće pod čijim je imenom i žigom ponovno uporabljiva ambalaža dizajnirana i izrađena mikropoduzeće, a poduzeće koje izrađuje ambalažu nalazi se u istoj državi članici, tada je potonje poduzeće izrađivač. To vrijedi neovisno o tome je li potonje poduzeće također mikropoduzeće.

Ako je ponovno uporabljiva ambalaža dizajnirana u skladu s posebnim zahtjevima operatora sustava za ponovnu uporabu i nosi njegov žig, operator sustava za ponovnu uporabu je „izrađivač”. To će se posebno odnositi na sustave za ponovnu uporabu zatvorene petlje ([11]). Ako ponovno uporabljiva ambalaža ne nosi poseban žig, izrađivač ambalaže je „izrađivač”, osim ako se korisnik (tj. operator sustava za ponovnu uporabu) može identificirati kao onaj koji je naručio takvu ambalažu i njezin poseban dizajn.

([9]) Preporuka Komisije od 6. svibnja 2003. o definiciji mikropoduzeća te malih i srednjih poduzeća (priopćeno pod dokumenta C(2003) 1422) (SL L 124, 20.5.2003., str. 36.).

([10]) U skladu s Prilogom VI. točkom (c) „sustav otvorene petlje” znači sustav za ponovnu uporabu u kojem ponovno uporabljiva ambalaža kruži među neodređenim brojem sudionika sustava te se vlasništvo nad ambalažom mijenja jednom ili više puta u procesu ponovne uporabe.

([11]) U skladu s Prilogom VI. točkom (b) „sustav zatvorene petlje” znači sustav za ponovnu uporabu u kojem operator sustava ili skupina sudionika sustava koji međusobno surađuju omogućuju kruženje ponovno uporabljive ambalaže bez mijenjanja vlasništva nad ambalažom.

3. **Definicija proizvođača ambalaže**

Pravne odredbe:

Uvodna izjava 122. glasi: „Ovom se Uredbom nastoji jasno definirati jedan proizvođač po jedinici ambalaže, bilo za praznu ambalažu ili za ambalažu koja sadržava proizvode. U pravilu bi proizvođač trebao biti gospodarski subjekt koji, kao izrađivač, uvoznik ili distributer s poslovnim nastanom u državi članici, stavlja na raspolaganje pakirane proizvode s državnog područja te države članice i na tom istom državnom području. To uključuje svaku ponudu za distribuciju, potrošnju ili upotrebu koja bi mogla dovesti do stvarne isporuke. Stoga, ako poduzeće kupuje pakirani proizvod iz druge države članice koja nije ona u kojoj se poduzeće nalazi, ili iz treće zemlje, te isporučuje taj pakirani proizvod u državi članici u kojoj se nalazi, to bi se poduzeće trebalo smatrati proizvođačem jer je ono prvo poduzeće koje taj pakirani proizvod stavlja na raspolaganje na državnom području te države članice. Kad je riječ o internetskim platformama, početnu ponudu proizvoda trebalo bi smatrati stavljanjem na raspolaganje u smislu definicije proizvođača. Međutim, kako bi se maksimalno smanjilo nepotrebno administrativno opterećenje za mala poduzeća koja pune transportnu ambalažu, ambalažu za primarnu proizvodnju ili poslužnu ambalažu, u obliku jednokratne ambalaže ili ponovno uporabljive ambalaže, na prodajnom mjestu, proizvođač bi trebao biti izrađivač, distributer ili uvoznik takve ambalaže koji ambalažu prvi put stavlja na raspolaganje s državnog područja države članice jer je taj gospodarski subjekt u najboljem položaju da ispuni obveze proširene odgovornosti proizvođača."

U skladu s člankom 3. stavkom 1. točkom 15. „proizvođač" znači „svaki izrađivač, uvoznik ili distributer na kojeg se, neovisno o korištenoj tehnici prodaje, primjenjuje jedno od sljedećeg:

(a) proizvođač, uvoznik ili distributer imaju poslovni nastan u državi članici i s državnog područja te države članice i na to isto državno područje prvi put stavljaju na raspolaganje transportnu ambalažu, poslužnu ambalažu ili ambalažu za primarnu proizvodnju, u obliku jednokratne ambalaže ili ponovno uporabljive ambalaže; ili

(b) proizvođač, uvoznik ili distributer imaju poslovni nastan u državi članici i s državnog područja te države članice i na tom istom državnom području prvi put stavljaju na raspolaganje proizvode zapakirane u ambalažu koja nije ona navedena u točki (a); ili

(c) proizvođač, uvoznik ili distributer imaju poslovni nastan u državi članici ili trećoj zemlji i prvi put na državnom području druge države članice krajnjim korisnicima izravno stavljaju na raspolaganje transportnu ambalažu, poslužnu ambalažu, ambalažu za primarnu proizvodnju, u obliku jednokratne ambalaže ili ponovno uporabljive ambalaže; ili

(d) proizvođač, uvoznik ili distributer imaju poslovni nastan u državi članici ili u trećoj zemlji i prvi put na državnom području druge države članice krajnjim korisnicima izravno stavljaju na raspolaganje proizvode pakirane u ambalažu koja nije ambalaža iz točke (c); ili

(e) proizvođač, uvoznik ili distributer imaju poslovni nastan u državi članici i raspakiravaju pakirane proizvode, a nisu krajnji korisnici, osim ako je druga osoba proizvođač, kako je definirano u točkama (a), (b), (c) ili (d);".

Komisijino tumačenje:

Proizvođači i izrađivači su u Uredbi o ambalaži i ambalažnom otpadu definirani u različite svrhe. Proizvođač je odgovoran za plaćanje troškova skupljanja i oporabe ambalažnog otpada u predmetnoj državi članici (članak 45. stavak 1.). U tu svrhu proizvođač se mora registrirati i dostaviti informacije relevantnim nacionalnim tijelima kako je navedeno u članku 44. te platiti naknadu za proširenu odgovornost proizvođača u državi članici u kojoj se očekuje da će ambalaža postati otpad. Ako se naknade plaćaju u jednoj državi članici, a nakon toga distributer prvi put stavlja ambalažu na raspolaganje na državnom području druge države članice, naknade se moraju nadoknaditi. S druge strane, izrađivač mora osigurati da ambalaža ispunjava zahtjeve održivosti i označivanja utvrđene u člancima od 5. do 12., kako je navedeno u članku 15. stavku 1., prije nego što se prvi put stavi na raspolaganje na tržištu Unije. U cijelom EU-u samo je jedan izrađivač (vidjeti prethodni odjeljak 3.).

Pregled uloga izrađivača i proizvođača u Uredbi o ambalaži i ambalažnom otpadu

	Izrađivač	Proizvođač
Definicija	Izrađivači ambalaže ili pakiranog proizvoda. U skladu s prethodno navedenim to nije osoba koja izrađuje ambalažu, nego osoba koja „naručuje specifikacije dizajna ambalaže i odlučuje o njima”. Izuzeće za vlasnike robnih marki ako su mikropoduzeća, a osoba koja isporučuje ambalažu nalazi se u istoj državi članici.	Svaki izrađivač, uvoznik ili distributer koji ambalažu ili pakirane proizvode prvi put stavlja na raspolaganje u državi članici u kojoj je prisutan ili izravno krajnjim korisnicima u drugoj državi članici.
Količina	Jedan gospodarski subjekt u cijelom EU-u.	Gospodarski subjekt koji prvi put stavlja ambalažu na raspolaganje na državnom području države članice u kojoj se očekuje da će ambalaža postati otpad.
Funkcija	Osigurava sukladnost ambalaže sa zahtjevima u pogledu održivosti i označivanja.	Financira gospodarenje otpadom u državi članici u kojoj se očekuje da će ambalaža postati otpad.

„Proizvođač” je poduzeće u distribucijskom lancu i lancu opskrbe koje ispunjava uvjete i odgovorno je za ispunjavanje obveza proširene odgovornosti proizvođača u državi članici (članak 45.).

Uredbom o ambalaži i ambalažnom otpadu nastoji se jasno definirati jedan proizvođač po ambalaži, bez obzira na to je li riječ o praznoj ambalaži, kao što su transportna i poslužna ambalaža, ili o situacijama u kojima ambalaža pri stavljanju na raspolaganje na tržištu sadržava proizvode, što je slučaj s prodajnom i skupnom ambalažom.

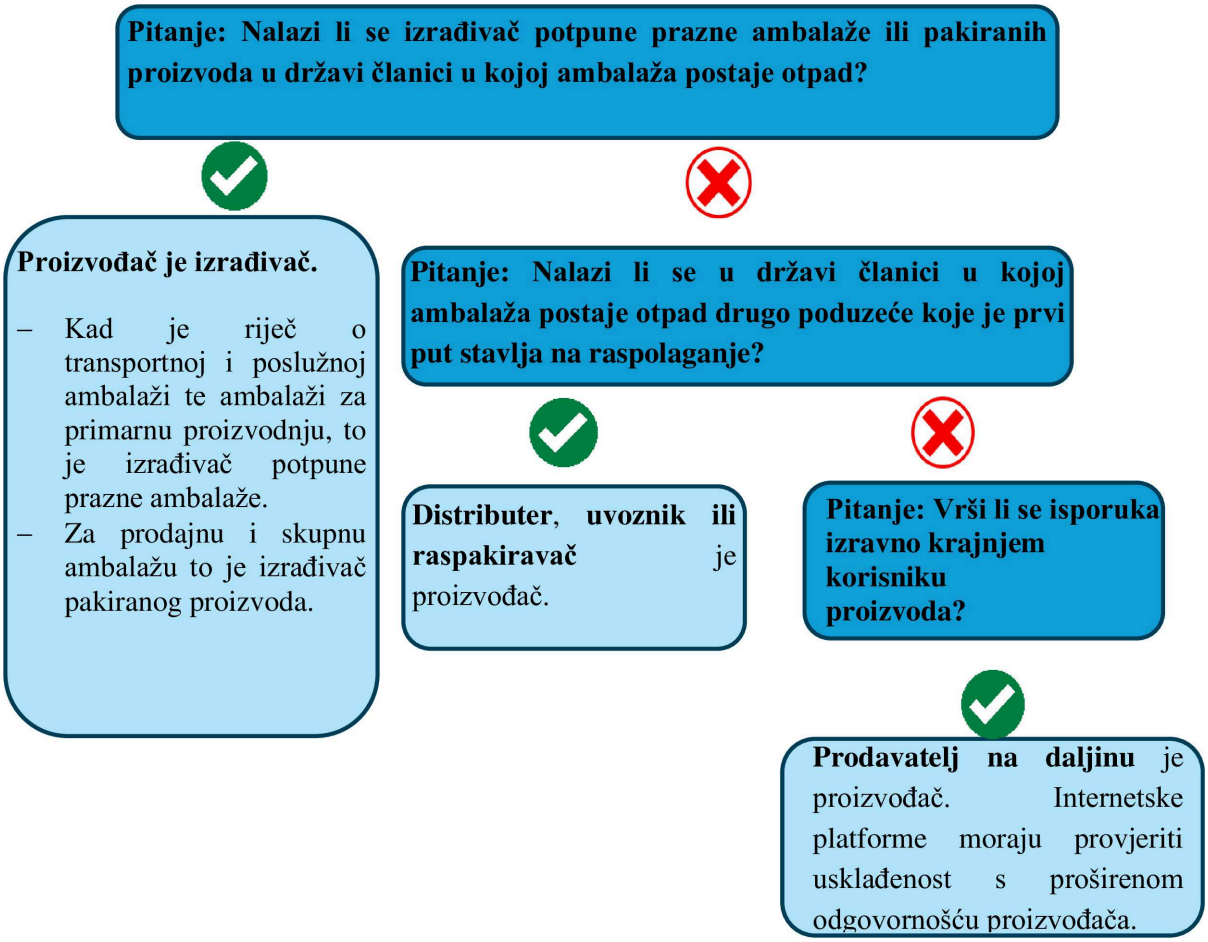
Kako bi se utvrdilo u kojoj se državi članici primjenjuju obveze proširene odgovornosti proizvođača, potrebno je provjeriti gdje se ambalaža prvi put stavlja na raspolaganje na državnom području države članice. U praksi će to obično biti mjesto punjenja ambalaže.

Definicijom proizvođača nastoji se utvrditi gospodarski subjekt koji je odgovoran za obveze proširene odgovornosti proizvođača, bez obzira na to je li riječ o izrađivaču, uvozniku ili distributeru, u državi članici u kojoj se pakirani proizvod stavlja na raspolaganje za potrošnju i stoga se očekuje da će postati otpad. Stoga izrađivač i proizvođač možda nisu uvijek isti gospodarski subjekt, a proizvođač ambalaže ovisit će o 1. vrsti ambalaže koja se stavlja na raspolaganje na tržištu, 2. tome nalazi li se u istoj državi članici u kojoj je izrađena i 3. prodaje li se pakirani proizvod krajnjem korisniku ili se dalje distribuira.

Ako se ambalaža ili pakirani proizvodi izvoze izvan EU-a, gdje se očekuje da će postati otpad, obveze proširene odgovornosti proizvođača na temelju Uredbe o ambalaži i ambalažnom otpadu više se neće primjenjivati na proizvođača.

Ambalaža je često dio dugog opskrbnog i distribucijskog lanca u kojem se stavlja na raspolaganje nekoliko puta. Neovisno o tome stavlja li se ambalaža na raspolaganje u istoj državi članici i neovisno o veličini gospodarskog subjekta, proizvođač je gospodarski subjekt koji ambalažu prvi put stavlja na raspolaganje u državi članici. Stavljanje na raspolaganje na tržištu uključuje svaku ponudu za distribuciju, potrošnju ili uporabu koja bi mogla dovesti do stvarne isporuke ambalaže ili pakiranih proizvoda. U slučaju internetske prodaje ponuda proizvoda izravno krajnjem korisniku smatra se stavljanjem na raspolaganje na tržištu u državi članici krajnjeg korisnika.

U nastavku je dijagram koji prikazuje kako se može utvrditi tko je proizvođač u EU-u.

Kako bi se identificirali proizvođači transportne ambalaže, potrebno je razmotriti definiciju proizvođača i sljedeće čimbenike:

1. Je li proizvod spreman za ispunjavanje funkcije ambalaže? Transportna ambalaža često će se sastojati od više sastavnih ili pomoćnih dijelova koji sami po sebi nemaju funkciju ambalaže. Stoga, ako ambalaža ispunjava funkciju ambalaže tek nakon dodavanja drugih komponenti, sastavljač će biti izrađivač i prvi potencijalni proizvođač.

2. Tko je izrađivač transportne ambalaže? Za razliku od prodajne i skupne ambalaže, proizvođača transportne ambalaže treba identificirati za praznu ambalažu jer se često prazna ambalaža prvi put stavlja na raspolaganje na tržištu. Međutim, ako je na transportnoj ambalaži navedeno ime ili žig, proizvođač će obično biti punitelj ambalaže. Ako se transportna ambalaža ne može jedinstveno identificirati, tada će stvarni izrađivač ambalaže obično biti proizvođač (za dodatne pojedinosti vidjeti točku 3. o definiciji izrađivača).

3. U kojoj se državi članici i kome ambalaža stavlja na raspolaganje? Ako se transportna ambalaža prvi put stavlja na raspolaganje u državi članici koja nije država članica u kojoj se nalazi izrađivač ambalaže, izrađivač će biti proizvođač samo ako je primatelj krajnji korisnik pakiranog proizvoda. Ako to nije slučaj, primatelj će biti proizvođač.

Primjerice, poduzeće A proizvodi velike kartonske kutije bez imena ili žiga u državi članici. Poduzeće A te kartonske kutije prodaje prazne poduzeću B u istoj državi članici. U toj je transakciji proizvođač poduzeće A. Međutim, ako kartonska kutija nosi ime ili žig poduzeća B, poduzeće B postaje proizvođač u toj državi članici. Međutim, ako poduzeće B proda napunjene kartonske kutije poduzeću C u drugoj državi članici, proizvođač će biti poduzeće C u drugoj državi članici. Naposljetku, ako se kartonske kutije izvoze u treću zemlju, neće biti proizvođača ni u jednoj državi članici jer se ne očekuje da će kutije postati otpad u EU-u.

Kad je riječ o proizvođačima prodajne ambalaže, proizvođač je gospodarski subjekt koji puni ambalažu i prvi je put stavlja na raspolaganje na državnom području države članice. Primjerice, poduzeće D puni voće u spremnike i prodaje pakirano voće supermarketu u istoj državi članici. U tom će se slučaju poduzeće D smatrati proizvođačem u toj državi članici jer prvi put stavlja ambalažu na raspolaganje u njoj i očekuje se da će ambalaža ondje postati otpad. Međutim, ako poduzeće D proda pakirano voće supermarketu u drugoj državi članici, supermarket u toj državi članici bit će proizvođač jer će pakirano voće prvi put staviti na raspolaganje na tržištu u toj državi članici, gdje će postati otpad.

U situaciji opisanoj u članku 3. stavku 1. točki 15. podtočki (d) proizvođač se identificira kao izrađivač, uvoznik ili distributer koji pakirane proizvode prvi put izravno stavlja na raspolaganje krajnjim korisnicima na državnom području druge države članice. Prema članku 3. stavku 1. točki 23. „krajnji korisnik” je fizička ili pravna osoba koja boravi u EU-u i kojoj je proizvod stavljen na raspolaganje kao potrošaču ili kao profesionalnom krajnjem korisniku i koja taj proizvod dalje ne stavlja na raspolaganje na tržištu u obliku u kojem joj je isporučen. Kao dodatan primjer, ako prethodno spomenuto poduzeće D ima internetsku trgovinu u kojoj prodaje pakirano voće krajnjem korisniku voća u drugoj državi članici, poduzeće D bit će proizvođač i mora ispuniti obveze proširene odgovornosti proizvođača u drugoj državi članici.

Stoga će odlučujući čimbenik biti koristi li profesionalni krajnji korisnik proizvod u svojoj proizvodnji i više ga ne stavlja na raspolaganje u obliku u kojem je isporučen. Logistička poduzeća koja primaju uvezenu pakiranu robu iz trećih zemalja i obavljaju aktivnosti rukovanja, kao što su raspakiravanje ili prepakiranje u manje količine prije slanja pakiranog proizvoda, ne smatraju se krajnjim korisnicima. Ako je proizvod prepakiran, ona su proizvođači transportne ambalaže, iako nemaju vlasništvo nad pakiranim proizvodima.

4. **Definicija uvoznika i status „podružnice”**

Pravna odredba:

U članku 3. stavku 1. točki 17. „uvoznik” je definiran kao „svaka fizička ili pravna osoba s poslovnim nastanom u Uniji koja na tržište stavlja ambalažu iz treće zemlje”.

Komisijino tumačenje:

Definicija uvoznika temelji se na definiciji „uvoznika” iz članka 3. stavka 9. Uredbe (EU) 2019/1020 ([12]) i trebalo bi je tumačiti u skladu s općim smjernicama za tumačenje iz Plavog vodiča ([13]). Iz te definicije proizlazi da moraju biti ispunjena dva kumulativna uvjeta: (a) uvoznik ima poslovni nastan u EU-u i (b) stavlja na tržište ambalažu ili pakirane proizvode podrijetlom izvan EU-a.

Pojam „poslovni nastan” mora se tumačiti kao registrirana adresa u državi članici kako bi se osigurala nadležnost za izvršavanje zakonodavstva i nadzor tržišta, kao i jamstvo da u Uniji postoji odgovorna strana za usklađenost, sljedivost i korektivne mjere.

U većini slučajeva podružnica nije zaseban pravni subjekt i, s obzirom na to da posluje samo pod identitetom matičnog društva, ne preuzima samostalno prava ni obveze. Ugovori koje je sklopila podružnica stoga su pravno obvezujući za matično društvo.

([12]) Uredba (EU) 2019/1020 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. o nadzoru tržišta i sukladnosti proizvoda i o izmjeni Direktive 2004/42/EZ i uredbi (EZ) br. 765/2008 i (EU) br. 305/2011 (*SL L 169, 25.6.2019., str. 1.*).

([13]) Obavijest Komisije – „Plavi vodič” o provedbi pravila EU-a o proizvodima 2022. (SL C 247, 29.6.2022, str. 1).

U skladu s poreznim propisima EU-a i nacionalnim poreznim zakonima podružnica se u porezne svrhe obično smatra trajnim poslovnim nastanom ([14]). Međutim, postojanje poreznih obveza i registracija u porezne svrhe ne podrazumijevaju stjecanje zasebne pravne osobnosti ni mijenjanje statusa podružnice u pogledu usklađenosti s propisima. Nekoliko presuda Suda EU-a ([15]) potvrđuje da trajni poslovni nastan nije istovjetan osnivanju.

Budući da podružnica nema zasebnu pravnu osobnost, ne može se smatrati uvoznikom na temelju Uredbe o ambalaži i ambalažnom otpadu. Zahtjev u vezi s „poslovnim nastanom" odnosi se na fizičku ili pravnu osobu osnovanu u EU-u, a ne samo na podružnicu. Podružnica može postati zaseban pravni subjekt (tj. društvo kći) ako je osnovana u skladu s pravom države članice, ima vlastitu pravnu osobnost, prava i obveze te može posjedovati imovinu, samostalno tužiti i biti tužena.

Stoga proizvođač izvan EU-a koji u EU-u ima samo podružnicu mora osnovati društvo kćer u EU-u ili imenovati ovlaštenog zastupnika kako je definiran u članku 3. stavku 1. točki 19. ako je tako propisano u državi članici na čijem državnom području prvi put stavlja ambalažu ili pakirane proizvode na raspolaganje.

Isto se obrazloženje primjenjuje na pitanje može li podružnica fizičke ili pravne osobe izvan EU-a biti „distributer" kako je definiran u članku 3. stavku 1. točki 18.

Obveze proširene odgovornosti proizvođača predviđene Uredbom o ambalaži i ambalažnom otpadu primjenjuju se na „proizvođače" (izrađivače, uvoznike ili distributere) koji ambalažu ili pakirane proizvode prvi put stavljaju na raspolaganje na državnom području države članice (vidjeti točku 4. ovog dokumenta). Uredbom se obveze proširene odgovornosti proizvođača ne proširuju izričito na subjekte koji su samo upisani u registar obveznika PDV-a ili imaju trajni poslovni nastan bez pravne osobnosti. Tvrdnja da je sam upis u registar obveznika PDV-a jednak „poslovnom nastanu" za potrebe obveza proširene odgovornosti proizvođača bila bi u suprotnosti s usklađenom definicijom uvoznika iz članka 3. stavka 1. točke 17. Države članice ne mogu nametati dodatne zahtjeve koji bi ugrozili usklađivanje pojma proizvođača i uvoznika na temelju Uredbe o ambalaži i ambalažnom otpadu.

5. **Provedba ograničenja PFAS-ova u ambalaži u dodiru s hranom i iscrpljenje zaliha**

Pravne odredbe:

U članku 3. stavku 1. točki 13. „izrađivač" je definiran kao „fizička ili pravna osoba (…) ako su ambalaža ili pakirani proizvod dizajnirani ili izrađeni pod imenom ili zaštitnim znakom fizičke ili pravne osobe, bez obzira na to je li neki drugi žig vidljiv na ambalaži ili na pakiranom proizvodu (…)."

U članku 3. stavku 1. točki 10. „stavljanje na tržište" definirano je kao „prvo stavljanje ambalaže, neovisno o tome je li prazna ili s proizvodom, na raspolaganje na tržištu Unije". U članku 3. stavku 1. točki 11. „stavljanje na raspolaganje na državnom području države članice" definirano je kao „svaka isporuka ambalaže, neovisno o tome je li prazna ili s proizvodom, za distribuciju, potrošnju ili uporabu (…), s plaćanjem ili besplatno".

U članku 5. točki 5. navodi se: „Od 12. kolovoza 2026. ambalaža u dodiru s hranom ne smije se stavljati na tržište ako sadržava perfluorirane i polifluorirane alkilne tvari (PFAS-ovi) u koncentraciji koja je jednaka sljedećim graničnim vrijednostima ili iznad njih, u mjeri u kojoj stavljanje na tržište ambalaže koja sadržava takvu koncentraciju PFAS-ova nije zabranjeno na temelju drugog pravnog akta Unije:

(a) 25 ppb za sve PFAS-ove kako su izmjereni ciljanom analizom PFAS-ova (polimerni PFAS-ovi isključeni su iz kvantifikacije);

(b) 250 ppb za zbroj PFAS-ova izmjeren kao zbroj ciljane analize PFAS-ova, ako je primjenjivo, s prethodnom razgradnjom prekursora (polimerni PFAS-ovi isključeni su iz kvantifikacije); i

([14]) U skladu s člankom 5. OECD-ova modela ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja „trajni poslovni nastan" znači stalno mjesto poslovanja preko kojeg se u cijelosti ili djelomično obavlja poslovanje poduzeća. Konkretno uključuje: (a) mjesto uprave, (b) podružnicu, (c) i ured […].

([15]) Presuda od 7. travnja 2022., *Berlin Chemie*, C-333/20, EU:C:2022:291; presuda od 13. lipnja 2024., *Adient*, C-533/22, EU:C:2024:501.

(c) 50 ppm za PFAS-ove (uključujući polimerne PFAS-ove); ako je ukupni udio fluora veći od 50 mg/kg, izrađivač, uvoznik ili daljnji korisnik kako su definirani u članku 3. točkama 9., 11. odnosno 13. Uredbe (EZ) br. 1907/2006, na zahtjev, izrađivaču ili uvozniku kako su definirani u članku 3. stavku 1. točkama 13. odnosno 17. ove Uredbe dostavlja dokaz o količini fluora izmjerenoj kao udio PFAS-ova ili tvari koje nisu PFAS-ovi kako bi mogli izraditi tehničku dokumentaciju kako je navedena u Prilogu VII. ovoj Uredbi.”

Komisijino tumačenje:

Ambalaža koja dolazi u dodir s hranom je ambalaža koja je namijenjena dodiru s hranom ili je već u dodiru s hranom i namijenjena je toj svrsi, u skladu s područjem primjene zakonodavstva EU-a o hrani.

Nadzorna tijela iz Uredbe o ambalaži i ambalažnom otpadu, na temelju pravila iz Uredbe (EU) 2019/1020 o nadzoru tržišta, nadležna su za provjeru usklađenosti s graničnim vrijednostima PFAS-ova.

Postoji nekoliko protokola i metodologija za ispitivanje prisutnosti PFAS-ova u različitim matricama, ali ne postoji usklađena metodologija za PFAS-ove u ambalaži koja dolazi u dodir s hranom na razini EU-a. U tom se kontekstu preporučuje sljedeći postupni pristup, koji se temelji na najsuvremenijim analitičkim kapacitetima i metaanalizi ispitivanja PFAS-ova relevantnih matrica, za primjenu graničnih vrijednosti PFAS-ova od datuma početka njihove primjene, tj. 12. kolovoza 2026.:

1. Kvantifikacija ukupnog fluora (TF) (1. korak): ako je TF manji od 50 mg/kg ([16]), uzorak se može smatrati sukladnim.

2. Ako je TF veći od 50 mg/kg, mogu se primijeniti metode kao što su piroliza-GC/MS kako bi se potvrdilo je li fluor organski (PFAS-ovi) ili anorganski u 2. koraku. Ako je organski fluor manji od 50 mg/kg, uzorak se može smatrati sukladnim.

3. Preporučuje se izravna analiza TOP-a (ukupni oksidirajući prekursori) kako bi se provjerila usklađenost s graničnom vrijednošću koncentracije od 25 µg/kg ([17]) i 250 µg/kg u 3. koraku.

Na temelju dokaza koji su trenutačno dostupni Komisiji svi uzorci koji su u skladu s 1. ispitivanjem također su u skladu s 2. i 3. ispitivanjem.

Time se ne dovodi u pitanje primjena Uredbe (EU) 2017/625 na kontrole koje se provode radi provjere usklađenosti s pravilima o materijalima i predmetima koji dolaze u dodir s hranom, uključujući pravila utvrđena u članku 5. stavku 5. Uredbe o ambalaži i ambalažnom otpadu.

Kad je riječ o ambalaži koja sadržava PFAS-ove proizvedenoj prije 12. kolovoza 2026., Uredbom o ambalaži i ambalažnom otpadu ne predviđa se prijelazno razdoblje za iscrpljenje zaliha. Stoga ambalaža u dodiru s hranom stavljena na tržište nakon 12. kolovoza 2026. mora biti u skladu s graničnim vrijednostima PFAS-ova utvrđenima u toj uredbi, a ambalaža stavljena na tržište prije 12. kolovoza 2026. može ostati na tržištu i ne mora se povući. Ne postoje iznimke u pogledu ambalaže koja sadržava reciklirani materijal.

Prodajna i skupna ambalaža u dodiru s hranom općenito se stavljaju na tržište pri punjenju, u mjeri u kojoj završne faze prerade kao što su postupci pečaćenja mogu utjecati na usklađenost ambalaže, a transportna i poslužna ambalaža stavljaju se na tržište prazne.

U skladu s „Plavim vodičem” o provedbi pravila EU-a o proizvodima ([18]) do stavljanja na tržište dolazi kad postoji ponuda ili sporazum između stranaka o „prijenosu vlasništva, posjeda ili nekog drugog prava vlasništva”. To se može učiniti „uz naknadu ili besplatno” nakon završetka faze proizvodnje proizvoda. Stoga bi izrađivač mogao staviti na tržište praznu ili napunjenu ambalažu u dodiru s hranom jednostavnim prijenosom zakonitog posjeda. Za uvezenu ambalažu ili pakirane proizvode relevantan trenutak je „puštanje u slobodni promet” na kraju carinskog postupka.

([16]) mg/kg = ppm.
([17]) µg/kg = ppb.
([18]) Obavijest Komisije „Plavi vodič” o provedbi pravila EU-a o proizvodima 2022. (SL C 247, 29.6.2022., str. 1.).

6. **Datum početka primjene zahtjeva kojim se osigurava da se ambalaža može reciklirati**

Pravne odredbe:

Članak 6. stavak 1.: „Sva ambalaža stavljena na tržište mora se moći reciklirati.”

Članak 6. stavak 2.: „Smatra se da se ambalaža može reciklirati ako ispunjava sljedeće uvjete:

(a) dizajnirana je za materijalno recikliranje, čime se omogućuje uporaba dobivenih sekundarnih sirovina koje su dostatne kvalitete u usporedbi s izvornim materijalom da bi se mogle rabiti kao zamjena za primarne sirovine, u skladu sa stavkom 4.; i

(b) kada postane otpad, može se odvojeno skupljati u skladu s člankom 48. stavcima 1. i 5., razvrstati u specifične tokove otpada, a da pritom ne utječe na mogućnost recikliranja drugih tokova otpada i reciklirati u širim razmjerima, na temelju metodologije utvrđene u skladu sa stavkom 5. ovog članka.

Smatra se da ambalaža koja je u skladu s delegiranim aktima donesenima na temelju stavka 4. ispunjava uvjet utvrđen u prvom podstavku točki (a) ovog stavka.

Smatra se da ambalaža koja je u skladu s delegiranim aktima donesenima na temelju stavka 4. i provedbenim aktima donesenima na temelju stavka 5. ispunjava uvjete utvrđene u prvom podstavku ovog stavka.

Prvi podstavak točka (a) ovog stavka primjenjuje se od 1. siječnja 2030. ili 24 mjeseca od datuma stupanja na snagu delegiranih akata donesenih na temelju stavka 4. prvog podstavka, ovisno o tome koji datum nastupi kasnije.

Prvi podstavak točka (b) ovog stavka primjenjuje se od 1. siječnja 2035. ili, u pogledu recikliranja u širim razmjerima, od 1. siječnja 2035. ili pet godina od datuma stupanja na snagu provedbenih akata donesenih na temelju stavka 5., ovisno o tome koji datum nastupi kasnije.”

Komisijino tumačenje:

Člankom 6. stavkom 1. propisuje se da se sva ambalaža stavljena na tržište mora moći reciklirati bez konkretnog roka za primjenu te odredbe, što znači da se primjenjuje od 12. kolovoza 2026.

Članak 6. stavak 2. točka (a) „primjenjuje se od 1. siječnja 2030. ili 24 mjeseca od datuma stupanja na snagu delegiranih akata donesenih na temelju stavka 4. prvog podstavka, ovisno o tome koji datum nastupi kasnije”. U skladu s člankom 6. stavkom 4. Komisija bi taj delegirani akt, kojim će se u potpunosti uskladiti zahtjevi za dizajn za recikliranje i s njima povezana metodologija procjene, trebala donijeti do 1. siječnja 2028.

Članak 6. stavak 1. sličan je osnovnom zahtjevu iz točke 3. podtočke (a) Priloga II. Direktivi (EU) 94/62/EZ o ambalaži i ambalažnom otpadu (dalje u tekstu „Direktiva o ambalaži i ambalažnom otpadu”), koji se odnosi na ambalažu koja se može obnoviti kao materijal za recikliranje, ali nije isti. Na primjer, iako je Direktiva o ambalaži i ambalažnom otpadu sadržavala „bitne uvjete” u pogledu sastava i dizajna ambalaže, njome nije uvedena jedinstvena obveza tehničke dokumentacije povezana s usklađenim kriterijima mogućnosti recikliranja. Osim toga, tekst bitnog uvjeta koji se odnosi na „ambalažu koja se može obnoviti kao materijal za recikliranje” (Prilog II. točka 3. podtočka (a) Direktive o ambalaži i ambalažnom otpadu) bio je nejasan i teško pravno provediv. Stoga bi se trebalo podrazumijevati da do datuma početka primjene članka 6. stavka 2. točke (a) Uredbe o ambalaži i ambalažnom otpadu o zahtjevima za dizajn za recikliranje proizvođači moraju ispunjavati samo zahtjeve u skladu s Direktivom o ambalaži i ambalažnom otpadu i s njim povezanim usklađenim normama (npr. EN 13430:2004 – Zahtjevi za ambalažu koja se može obnoviti kao materijal za recikliranje ([19])).

([19]) Usklađene norme u okviru provedbe Direktive 94/62/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 20. prosinca 1994. o ambalaži i ambalažnom otpadu (SL C 44, 19.2.2005., str. 23.).

Od donošenja delegiranog akta u skladu s člankom 6. stavkom 4. izrađivači će imati 24 mjeseca da ispune zahtjeve za dizajn za recikliranje i osiguraju da se na tržište stavlja samo ambalaža koja se može reciklirati u smislu Uredbe o ambalaži i ambalažnom otpadu. Ako taj delegirani akt stupi na snagu nakon 1. siječnja 2028., zahtjevi se primjenjuju 24 mjeseca od tog datuma.

Izrađivači ne moraju provoditi postupak ocjenjivanja sukladnosti u skladu s člankom 38. i Prilogom VII. Uredbi o ambalaži i ambalažnom otpadu za mogućnost recikliranja do stupanja na snagu delegiranih akata na temelju članka 6. stavka 4. Uredbe o ambalaži i ambalažnom otpadu.

7. **Izuzeća od ciljeva u pogledu recikliranog sadržaja**

Pravne odredbe:

Uvodna izjava 50.: „Materijali koji dolaze u dodir s hranom i sadržavaju recikliranu plastiku moraju ispunjavati zahtjeve utvrđene u Uredbi Komisije (EU) 2022/1616, koja uključuje zahtjeve u pogledu tehnologija recikliranja. Kad je riječ o plastičnoj ambalaži, osim ako je ta ambalaža izrađena od polietilen tereftalata (PET), primjereno je ponovno ocijeniti dostupnost odgovarajućih tehnologija recikliranja takve plastične ambalaže dovoljno prije datuma početka primjene povezanih zahtjeva u pogledu recikliranog sadržaja. Ta bi ocjena trebala obuhvaćati i stanje u pogledu ovlaštenja na temelju relevantnih pravila Unije i primjenu takve tehnologije u praksi. Na temelju te ocjene možda bude potrebno predvidjeti odstupanja od zahtjeva u pogledu recikliranog sadržaja u određenoj kontaktno osjetljivoj plastičnoj ambalaži ili izmijeniti popis iznimaka utvrđenih u ovoj Uredbi. Komisiji bi u tu svrhu trebalo delegirati ovlast za donošenje akata u skladu s člankom 290. UFEU-a.”

U članku 7. stavku 5. navedeno je sljedeće: „Stavci 1. i 2. ne primjenjuju se na:

(a) plastičnu ambalažu koja je predviđena za to da dolazi u dodir s hranom ako količina recikliranog sadržaja predstavlja prijetnju za zdravlje ljudi i dovodi do neusklađenosti pakiranih proizvoda s Uredbom (EZ) br. 1935/2004;

(b) bilo koji plastični dio koji čini manje od 5 % ukupne mase cijele jedinice ambalaže.”

Članak 7. stavak 12.: „Komisija do 1. siječnja 2028. ocjenjuje jesu li potrebna odstupanja od minimalnih postotaka recikliranog sadržaja koji su u stavku 1. točkama (b) i (d) utvrđeni za određenu plastičnu ambalažu odnosno treba li revidirati popis iznimki iz stavka 4. za određenu plastičnu ambalažu.

Na temelju ocjene iz prvog podstavka ovog stavka, ako za recikliranje plastične ambalaže nisu dostupne prikladne tehnologije recikliranja jer nisu odobrene u skladu s relevantnim pravilima Unije ili nisu u dovoljnoj mjeri dostupne u praksi, uzimajući u obzir sve zahtjeve povezane sa sigurnošću, posebno u pogledu kontaktno osjetljive plastične ambalaže, uključujući ambalažu za hranu, Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 64. radi izmjene ove Uredbe kako bi:

(a) odredila odstupanja od područja primjene, vremenskog roka ili razine minimalnog postotka kako su u stavku 1. točkama (b) i (d) ovog članka utvrđeni za određenu plastičnu ambalažu; i

(b) prema potrebi izmijenila popis iznimki iz stavka 4. ovog članka.”

Komisijino tumačenje:

Člankom 7. stavkom 5. utvrđuju se posebna izuzeća od obveze u pogledu recikliranog sadržaja. Izuzeće utvrđeno u članku 7. stavku 5. točki (a) odnosi se na plastičnu ambalažu koja je predviđena za to da dolazi u dodir s hranom ako količina recikliranog sadržaja predstavlja prijetnju za zdravlje ljudi i dovodi do neusklađenosti pakiranih proizvoda s Uredbom (EZ) br. 1935/2004 ([20]). Izuzeće utvrđeno u članku 7. stavku 5. točki (b) odnosi se na plastične dijelove koji čine manje od 5 % ukupne mase jedinice ambalaže. Pojam „plastični dijelovi” trebalo bi tumačiti u skladu s definicijom višeslojne (kompozitne) ambalaže iz članka 3. stavka 1. točke 24. Uredbe o ambalaži i ambalažnom otpadu.

Oba se izuzeća primjenjuju izravno i stoga ih Komisija ili nacionalna nadležna tijela ne moraju posebno odobriti. Da bi se izuzeća primjenjivala, izrađivač mora dokazati usklađenost sa zahtjevima za izuzeća tako da u tehničku dokumentaciju priloži dokumentirane dokaze (npr. o nepostojanju odobrenih tehnologija recikliranja).

([20]) SL L 338, 13.11.2004., str. 4.

Da bi se ispunili uvjeti za izuzeće iz članka 7. stavka 5. točke (a), u tehničkoj dokumentaciji mora se za svaki plastični dio koji čini 5 % ili više ukupne mase jedinice ambalaže navesti korišteni polimer. S obzirom na predviđenu namjenu ambalaže i cilj mora se potvrditi i sljedeće:

— „U Prilogu I. Uredbi (EU) 2022/1616 nije navedena prikladna tehnologija recikliranja za taj polimer”, i

— „na industrijskoj razini ne postoji tehnologija recikliranja za proizvodnju tog polimera u skladu s postupcima opisanima u članku 4. stavku 3. te uredbe”.

Naposljetku, Komisija će do 1. siječnja 2028. ocijeniti je li potrebno odobriti dodatna izuzeća od obveza u pogledu recikliranog sadržaja za plastičnu ambalažu ili revidirati postojeća izuzeća navedena u članku 7. stavku 4. Uredbe o ambalaži i ambalažnom otpadu.

8. **Mogućnost da države članice propišu mogućnost kompostiranja ambalaže i pretpostavka sukladnosti**

Pravne odredbe:

Uvodna izjava 53.: „Tokovi biootpada često su kontaminirani konvencionalnom plastikom, dok su tokovi materijalnog recikliranja često kontaminirani kompostabilnom plastikom. Ta unakrsna kontaminacija dovodi do gubitka resursa i smanjenja kvalitete sekundarnih sirovina te bi je trebalo spriječiti na samom izvoru. S obzirom na to države članice trebale bi na svojem državnom području utvrditi odgovarajući način gospodarenja otpadom za kompostabilnu ambalažu. Budući da ispravan način odbacivanja kompostabilne plastične ambalaže sve više zbunjuje potrošače, opravdano je i potrebno utvrditi jasna i zajednička pravila o upotrebi kompostabilne plastične ambalaže, kojima se propisuje samo kad takva uporaba ima očite koristi za okoliš ili ljudsko zdravlje. To je osobito slučaj kad upotreba kompostabilne ambalaže doprinosi skupljanju ili odbacivanju biootpada, primjerice za proizvode kod kojih je posebno teško odvojiti ambalažu od sadržaja, kao što su filtar vrećice za čaj.”

Uvodna izjava 54.: „Kad je riječ o ograničenim primjenama ambalaže proizvedene od biorazgradivih plastičnih polimera, postoji jasna korist za okoliš ako se upotrebljava kompostabilna ambalaža koja ulazi u kompostane, uključujući postrojenja za anaerobnu razgradnju u kontroliranim uvjetima. Nadalje, ako države članice primjenjuju članak 22. stavak 1. drugi podstavak Direktive 2008/98/EZ i ako su u tim državama članicama dostupni odgovarajući programi skupljanja otpada i infrastrukture za obradu otpada, te države članice trebale bi imati fleksibilnost da odluče hoće li dopustiti stavljanje na raspolaganje prvi put na svojem državnom području kompostabilne ambalaže za pojedinačne jedinice za aparate za kavu, čaj ili druge napitke koje se sastoje od ambalažnog materijala koji nije metal, te vrlo laganih plastičnih vrećica za nošenje, laganih plastičnih vrećica za nošenje i stavljanje na raspolaganje prvi put na svojem državnom području druge ambalaže za koje je postojao zahtjev da bude kompostabilna prije datuma početka primjene ove Uredbe. Kako potrošači ne bi bili zbunjeni u pogledu ispravnog načina odbacivanja i s obzirom na korist kružnosti ugljika za okoliš, sva druga ambalaža trebala bi se podvrgnuti materijalnom recikliranju te bi ona trebala biti dizajnirana tako da ne utječe na mogućnost recikliranja drugih tokova otpada.”

Uvodna izjava 56.: „Kako je opisano u‚Okviru politike EU-a o plastici na biološkoj osnovi, biorazgradivoj plastici i plastici koja se može kompostirati’, utvrđenom u komunikaciji Komisije od 30. studenoga 2022., usklađenost s normama za industrijsko kompostiranje ne podrazumijeva razgradnju pri kompostiranju u kućanstvu. Pri industrijskom kompostiranju potrebni su uvjeti visoke temperature i visoke razine vlažnosti. Pri kompostiranju u kućanstvu, koje provode privatne osobe, među ostalim u zajednicama, stvarni uvjeti uvelike ovise o lokalnim klimatskim okolnostima i praksama potrošača. Stoga postoji opasnost da će biorazgradnja pri kompostiranju u kućanstvu biti sporija nego pri industrijskom kompostiranju ili da neće biti dovršena. Osobito, kompostiranje u kućanstvu za plastičnu ambalažu trebalo bi se razmatrati samo za posebne primjene i u kontekstu posebnih lokalnih uvjeta pod nadzorom relevantnih tijela.”

Članak 9. stavak 2.: „Odstupajući od članka 6. stavka 1., ako države članice dopuste da se otpad sa sličnim svojstvima biorazgradivosti i kompostabilnosti kao biootpad na temelju članka 22. stavka 1. Direktive 2008/98/EZ skuplja zajedno s

biootpadom, i ako su odgovarajući sustavi sakupljanja otpada i infrastruktura za obradu otpada dostupni kako bi se osiguralo da kompostabilna ambalaža uđe u sustav gospodarenja biootpadom, države članice mogu zahtijevati da se sljedeća ambalaža prvi put stavi na raspolaganje na njihovu državnom području samo ako je ambalaža kompostabilna:

(a) ambalaža iz članka 3. stavka 1. točke 1. podtočke (g) koja se sastoji od materijala koji nisu metal, vrlo lagane plastične vrećice za nošenje i lagane plastične vrećice za nošenje;

(b) ambalaža osim one iz točke (a) ovog stavka za koju države članice već zahtijevaju da bude kompostabilna prije datuma primjene ove Uredbe."

Komisijino tumačenje:

Države članice mogu do 12. kolovoza 2026. odlučiti bi li ambalaža koja je dodatna u odnosu na formate ambalaže navedene u članku 9. stavku 1. i članku 9. stavku 2. točki (a) trebala biti kompostabilna na njihovu državnom području. Države članice mogu odlučiti samo da se takvi dodatni formati kompostabilne ambalaže mogu industrijski kompostirati. Kako bi se izbjegle nejasnoće, države članice trebale bi gospodarskim subjektima i široj javnosti te Europskoj komisiji jasno priopćiti sva nacionalna pravila kojima se propisuje kompostabilnost dodatne ambalaže. Državama članicama savjetuje se da sastave i objave izričite popise takvih predmeta kako bi se osiguralo da gospodarski subjekti mogu ispuniti s njima povezane zahtjeve u pogledu označivanja i kompostabilnosti.

Iako se Uredbom dopušta mogućnost kompostiranja u kućanstvu za ograničen broj plastičnih ambalažnih predmeta navedenih u članku 9. stavku 1., što odgovara situacijama u kojima države članice provode kompostiranje u kućanstvu kao jednu od mogućnosti gospodarenja biootpadom, kompostiranje u kućanstvu trebalo bi razmatrati samo u kontekstu posebnih lokalnih uvjeta i provoditi pod nadzorom relevantnih tijela. Kako bi se izbjegle nejasnoće, države članice trebale bi gospodarskim subjektima i široj javnosti te Europskoj komisiji jasno priopćiti sva nacionalna pravila kojima se propisuje mogućnost kompostiranja u kućanstvu. Državama članicama savjetuje se da sastave i objave izričite popise takvih predmeta kako bi se osiguralo da gospodarski subjekti mogu ispuniti s njima povezane zahtjeve u pogledu označivanja i kompostabilnosti.

Uredbom o ambalaži i ambalažnom otpadu državama članicama omogućuje se da propišu mogućnost kompostiranja u kućanstvu prije donošenja relevantnih usklađenih normi ili čak i ako one ne postoje.

Kad je riječ o pretpostavci sukladnosti ambalaže koja se može kompostirati u kućanstvu, izrađivači mogu upotrijebiti sve postojeće nacionalne norme o mogućnosti kompostiranja u kućanstvu i postojeće programe certificiranja kako bi dokazali usklađenost s člankom 9., ali se takvim certifikacijama ne stvara pretpostavka sukladnosti sa zahtjevom u pogledu kompostabilnosti.

Komisija će do 12. veljače 2026. zatražiti od europskih tijela za normizaciju da izrade novu normu na razini EU-a o mogućnosti kompostiranja u kućanstvu, u skladu s člankom 9. stavkom 6.

Postojeća norma EN 13432 o industrijskom kompostiranju ([21]) može služiti *Službenom listu Europske unije* do donošenja nove norme. Međutim, pretpostavka sukladnosti s novim usklađenim normama za kompostabilnu ambalažu bit će moguća tek od datuma objave nove odluke u kojoj se navode relevantne usklađene norme, kako je zatražila Komisija u skladu s člankom 9. stavkom 6., u Službenom listu EU-a.

9. **Definicija pojmova „propusna" i „koja omekša poslije upotrebe" u kontekstu kompostabilne ambalaže**

Pravne odredbe:

U članku 3. stavku 1. navedeno je sljedeće: „Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:

(…)

(f) propusna filtar vrećica za čaj, kavu ili drugi napitak, ili pojedinačna jedinica koja omekšaju poslije upotrebe i sadržava čaj, kavu ili drugi napitak i predviđena je za uporabu i odbacivanje zajedno s proizvodom;".

([21]) Ambalaža – Zahtjevi za oporabivost ambalaže kompostiranjem i biorazgradnjom – Plan ispitivanja i kriteriji ocjenjivanja za konačno prihvaćanje ambalaže.

Komisijino tumačenje:

Članak 9. stavak 1. neutralna je odredba s obzirom na materijal i može se odnositi na propusne vrećice za čaj, kavu ili druge napitke ili pojedinačne jedinice koje omekšaju poslije upotrebe izrađene od bilo kojeg materijala, uključujući pojedinačne jedinice od papira. Stoga u skladu s člankom 9. takva ambalaža mora biti dizajnirana za kompostiranje do 12. veljače 2028.

10. **Maksimalno smanjenje ambalaže**

Pravne odredbe:

Uvodna izjava 60.: „(...) Iako su stavljanje na tržište i prihvaćenost kod potrošača i dalje relevantni za dizajn ambalaže, oni ne bi trebali biti dio kriterija učinkovitosti koji sami po sebi opravdavaju dodatnu masu i obujam ambalaže. (...)"

Članak 10. stavak 1.: „Izrađivač ili uvoznik od 1. siječnja 2030. osigurava da je ambalaža koja se stavlja na tržište dizajnirana tako da joj masa i obujam budu svedeni na najmanju moguću mjeru nužnu za očuvanje njezine funkcionalnosti, uzimajući u obzir oblik ambalaže i materijal od kojeg je izrađena."

Članak 10. stavak 2.: „Izrađivač ili uvoznik osigurava da se ambalaža koja nije u skladu s kriterijima učinkovitosti utvrđenima u Prilogu IV. (…) ne stavlja na tržište, osim ako (…)."

U članku 10. stavku 2. točkama (a) i (b) navedena su dva izuzeća:

(a) dizajn ambalaže zaštićen je dizajnom Zajednice na temelju Uredbe Vijeća (EZ) br. 6/2002 ili pravima na dizajn obuhvaćenima područjem primjene Direktive 98/71/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, među ostalim međunarodnim sporazumima koji imaju učinak u jednoj od država članica, ili je njezin oblik žig obuhvaćen područjem primjene Uredbe (EU) 2017/1001 Europskog parlamenta i Vijeća ili Direktive (EU) 2015/2436 Europskog parlamenta i Vijeća, uključujući žigove registrirane na temelju međunarodnih sporazuma koji imaju učinak u jednoj od država članica, prava na dizajn i žigovi zaštićeni su prije 11. veljače 2025., i primjena zahtjevâ na temelju ovog članka utjecala bi na dizajn ambalaže tako da bi mijenjala njegovu novost ili individualni karakter ili bi utjecala na žig tako da se žigom više ne može razlikovati označena roba od robe drugih poduzeća; ili

(b) za pakirani proizvod ili napitak vrijedi oznaka zemljopisnog podrijetla zaštićena na temelju prava Unije, primjerice na temelju Uredbe (EU) br. 1308/2013 za vino, Uredbe (EU) 2019/787 za jaka alkoholna pića ili Uredbe (EU) 2023/2411 za obrtničke i industrijske proizvode, ili je obuhvaćena sustavom kvalitete kako je navedeno u Uredbi (EU) 2024/1143.

Članak 10. stavak 3.: „Komisija do 12. veljače 2027. od europskih organizacija za normizaciju zahtijeva da prema potrebi izrade ili ažuriraju usklađene norme kojima se utvrđuje metodologija za izračun i mjerenje usklađenosti sa zahtjevima u pogledu maksimalnog smanjenja ambalaže na temelju ove Uredbe. Za najčešće vrste i formate ambalaže u tim bi normama trebalo navesti najveća odgovarajuća ograničenja mase i obujma te, prema potrebi, debljinu stijenke i najveći prazni prostor."

Prilog IV. dio A točka 4.: „Funkcionalnost ambalaže: dizajn ambalaže osigurava njezinu funkcionalnost, uzimajući u obzir svrhu proizvoda i posebne razloge zbog kojih se prodaje, kao što je prodaja u svrhu poklona ili povodom sezonskih događanja."

Komisijino tumačenje:

Zahtjevi u pogledu maksimalnog smanjenja ambalaže pomažu državama članicama da na usklađen način ostvare svoje opće ciljeve smanjenja ambalažnog otpada i smanje potrebu za primjenom različitih nacionalnih mjera kako bi ispunile cilj u pogledu sprečavanja nastanka otpada kako je utvrđen u članku 43.

To nisu novi zahtjevi. Već su postojali na temelju Direktive o ambalaži i ambalažnom otpadu kao bitni zahtjevi s povezanom usklađenom normom za metodologiju usklađivanja (EN 13428:2004) ([22]). Elementi za procjenu maksimalnog smanjenja ambalaže premješteni su iz usklađene norme u Uredbu o ambalaži i ambalažnom otpadu, a „prihvaćenost kod potrošača" i „stavljanje na tržište" uklonjeni su kao razlozi („kriteriji učinkovitosti") koji opravdavaju dodatnu masu i obujam ambalaže. S druge strane, kao novi kriteriji dodani su drugi razlozi, kao što su mogućnost recikliranja, reciklirani sadržaj ili ponovna uporaba.

Kako bi se provela ta izmjena, Uredbom o ambalaži i ambalažnom otpadu Komisiju se ovlašćuje da od CEN-a zatraži da ažurira postojeću normu do 12. veljače 2027. Osim ažurirane metodologije ocjenjivanja ažuriranom normom utvrdit će se najveća odgovarajuća ograničenja mase i obujma za najčešće vrste i formate ambalaže.

Normizacija će pomoći industriji da dokaže usklađenost sa zahtjevima za maksimalno smanjenje, s obzirom na to da usklađenost s usklađenom normom stvara pretpostavku usklađenosti sa zahtjevom održivosti. Države članice morat će prihvatiti takvu usklađenu ambalažu i omogućiti njezinu dostupnost na svojim tržištima bez mogućnosti utvrđivanja drukčijih ili dodatnih nacionalnih zahtjeva.

U skladu s člankom 70. stavkom 1. točkom (b) postojeći zahtjevi u pogledu maksimalnog smanjenja ambalaže i njihova norma usklađenosti ostat će na snazi do kraja 2029. Nakon toga će se primjenjivati članak 10. stavci 1. i 2. (od 1. siječnja 2030.), a postojeća usklađena norma EN 13428:2004 i dalje može služiti kao smjernica, ali samo dok ne postane dostupna nova ili ažurirana norma.

Stručnjaci iz industrije imat će priliku doprinijeti razvoju novih normi u redovnom postupku normizacije. U tom će se postupku na odgovarajući način uzeti u obzir pitanja kao što su „oblik" i funkcionalnost ambalaže.

11. **Odnos između zahtjeva za maksimalno smanjenje iz članka 10. i omjera praznog prostora iz članka 24.**

Pravne odredbe:

Članak 10. stavak 1.: „Izrađivač ili uvoznik od 1. siječnja 2030. osigurava da je ambalaža koja se stavlja na tržište dizajnirana tako da joj masa i obujam budu svedeni na najmanju moguću mjeru nužnu za očuvanje njezine funkcionalnosti, uzimajući u obzir oblik ambalaže i materijal od kojeg je izrađena."

Članak 10. stavak 2.: „Izrađivač ili uvoznik osigurava da se ambalaža koja nije u skladu s kriterijima učinkovitosti utvrđenima u Prilogu IV. ovoj Uredbi i ambalaža sa svojstvima čiji je cilj samo povećati percipirani obujam proizvoda, uključujući dvostruku stijenku, lažno dno i nepotrebne slojeve, ne stavlja na tržište, osim ako: (…)."

Članak 24. stavak 1.: „Od 1. siječnja 2030. ili tri godine od stupanja na snagu provedbenih akata donesenih na temelju stavka 2., ovisno o tome koji datum nastupi kasnije, gospodarski subjekti koji pune skupnu ambalažu, transportnu ambalažu ili ambalažu za e-trgovinu osiguravaju da omjer praznog prostora, izražen u postotcima, iznosi najviše 50 %."

Komisijino tumačenje:

Omjer praznog prostora iz članka 24. primjenjuje se na skupnu i transportnu ambalažu i ambalažu za e-trgovinu te ga fizička ili pravna osoba koja upotrebljava ili puni takvu ambalažu mora poštovati. Komisija će utvrditi metodologiju za izračun omjera praznog prostora u provedbenom aktu koji će biti donesen do 12. veljače 2028.

([22]) EN 13428:2004 – Ambalaža – Zahtjevi specifični za proizvodnju i sastav ambalaže – Prevencija smanjenjem potrošnje resursa. Upućivanje na tu usklađenu normu objavljeno je u (SL C 44, 19.2.2005., str. 23.).

Kad je riječ o prodajnoj ambalaži, zahtjevi u pogledu maksimalnog smanjenja koji se odnose na prazan prostor nisu povezani ni s jednim unaprijed utvrđenim pragom te će se stoga morati ocijeniti na temelju postojeće norme EN 13428:2004 ([23]), koja se primjenjuje do 1. siječnja 2030., i ažurirat će se u skladu s ažuriranim kriterijima učinkovitosti iz dijela A Priloga IV. i zahtjevima utvrđenima u članku 10. Stranka obveznica je izrađivač koji će morati provesti ocjenjivanje sukladnosti i sastaviti tehničku dokumentaciju i EU izjavu o sukladnosti za ambalažu.

12. **Ponovno uporabljiva ambalaža stavljena na tržište prije primjene zahtjevâ iz članka 11.**

Pravne odredbe:

Članak 11. stavak 1.: „Ambalaža koja se stavlja na tržište od 11. veljače 2025. smatra se ponovno uporabljivom ako ispunjava sve sljedeće zahtjeve:

(a) osmišljena je, dizajnirana i stavljena na tržište s ciljem ponovne uporabe u više navrata;

(b) osmišljena je i dizajnirana tako da može izdržati što više ciklusa u normalno predviđenim uvjetima uporabe;

(c) u skladu je s primjenjivim zahtjevima u pogledu zdravlja potrošača, sigurnosti i higijene;

(d) može se isprazniti ili istovariti, a da se pritom ne ošteti na način koji bi onemogućio njezino daljnje funkcioniranje i ponovnu uporabu;

(e) može se isprazniti, istovariti, ponovno napuniti ili pretovariti, a da se pritom očuvaju kvaliteta i sigurnost pakiranog proizvoda i osigurava usklađenost s primjenjivim sigurnosnim i higijenskim zahtjevima, uključujući zahtjeve o sigurnosti hrane;

(f) može se obnoviti u skladu s dijelom B Priloga VI., a da se pritom očuva njezina predviđena funkcija;

(g) omogućuje pričvršćivanje oznaka i pružanje informacija o svojstvima tog proizvoda i o samoj ambalaži, uključujući sve relevantne upute i informacije o sigurnosti, primjerenoj uporabi, sljedivosti i roku valjanosti proizvoda;

(h) može se isprazniti, istovariti, ponovno napuniti ili pretovariti bez opasnosti za zdravlje i sigurnost onih koji su odgovorni za obavljanje tih radnji; i

(i) ispunjava posebne zahtjeve za ambalažu koja se može reciklirati iz članka 6. kako bi se mogla reciklirati kada postane otpad."

Članak 11. stavak 2.: „Komisija do 12. veljače 2027. donosi delegirani akt u skladu s člankom 64. radi dopune ove Uredbe utvrđivanjem minimalnog broja ciklusa za ponovno uporabljivu ambalažu za potrebe stavka 1. točke (b) ovog članka u pogledu formata ambalaže koji se najčešće upotrebljavaju za ponovnu uporabu, uzimajući u obzir higijenske i druge zahtjeve, kao što je logistika."

Članak 15. stavak 9.: „Odstupajući od stavka 8. ovog članka, obveza osiguravanja sukladnosti, povlačenja ili opoziva ambalaže za koju se smatra da nije sukladna sa zahtjevima utvrđenima u člancima od 5. do 12. ili na temelju njih ne primjenjuje se na ponovno uporabljivu ambalažu koja je stavljena na tržište prije 11. veljače 2025."

Komisijino tumačenje:

U članku 11. utvrđuju se kriteriji za ponovnu uporabu koji se primjenjuju od 11. veljače 2025., što je datum stupanja na snagu Uredbe. Međutim, Uredba se primjenjuje od 12. kolovoza 2026. To znači da ponovno uporabljivu ambalažu koja je već stavljena na tržište Unije prije datuma stupanja na snagu Uredbe (11. veljače 2025.) nije potrebno retroaktivno uskladiti s tim zahtjevima. To je izričito navedeno u članku 15. stavku 9. Uredbe.

([23]) EN 13428:2004 – Ambalaža – Zahtjevi specifični za proizvodnju i sastav ambalaže – Prevencija smanjenjem potrošnje resursa. Upućivanje na tu usklađenu normu objavljeno je u (SL C 44, 19.2.2005., str. 23.).

Ponovno uporabljiva ambalaža stavljena na tržište nakon 11. veljače 2025. morat će biti u skladu s Uredbom. Međutim, nadležna tijela moći će provjeriti sukladnost takve ambalaže u skladu s člankom 11. i drugim odredbama Uredbe tek nakon 12. kolovoza 2026.

Zahtjevi utvrđeni u članku 11. u osnovi su slični zahtjevima za ponovno uporabljivu ambalažu iz prethodne Direktive o ambalaži i ambalažnom otpadu i s njom povezane usklađene norme EN 13429:2004 ([24]) o ponovnoj uporabi ambalaže. To znači da zahtjevi za ponovno uporabljivu ambalažu u skladu s Uredbom o ambalaži i ambalažnom otpadu nisu potpuno novi.

13. **Područje primjene usklađenog označivanja ambalaže**

Pravne odredbe:

Članak 12. stavak 1.: „Od 12. kolovoza 2028. ili 24 mjeseca od datuma stupanja na snagu provedbenih akata donesenih na temelju stavaka 6. ili 7. ovog članka, ovisno o tome koji datum nastupi kasnije, ambalaža stavljena na tržište označuje se usklađenom oznakom koja sadržava informacije o sastavu njezina materijala kako bi se potrošačima olakšalo razvrstavanje. Oznaka se temelji na piktogramima i lako je razumljiva, među ostalim osobama s invaliditetom. (...)”

Komisijino tumačenje:

Označivanje ambalaže u okviru područja primjene članka 12. iscrpno je i potpuno usklađeno, osim u pogledu sustava povratne naknade. Nacionalna pravila kojima se dodaju upute za razvrstavanje nisu dopuštena na temelju načela nadređenosti prava Unije. Države članice neće smjeti zadržati svoje nacionalne oznake pored usklađenih oznaka EU-a nakon 12. kolovoza 2028. ili 24 mjeseca od datuma stupanja na snagu provedbenog akta kojim se utvrđuju pravila označivanja i piktogrami. Budući da se gospodarski subjekti ne mogu prilagoditi novom sustavu označivanja bez prijelaznog razdoblja, nacionalne mjere trebalo bi staviti izvan snage prije tog datuma ili ih prilagoditi kako bi se omogućio taj prelazak. Ako bi se nacionalne mjere koje se odnose na upute za razvrstavanje mogle smatrati nerazmjernima s obzirom na njihov učinak na unutarnje tržište, takve bi mjere trebalo što prije staviti izvan snage, bez obzira na datum stupanja na snagu usklađenih zahtjeva EU-a koje Komisija treba donijeti u skladu s člankom 12. stavkom 6.

Odluka Komisije 97/129 od 28. siječnja 1997. o uspostavi sustava prepoznavanja ambalažnih materijala ([25]), kojom se uspostavlja sustav numeriranja i kratica za utvrđivanje materijalnog sastava ambalaže koji je uglavnom namijenjen upraviteljima otpadom kako bi im se pomoglo u razvrstavanju ambalažnog otpada, i dalje se primjenjuje do 12. kolovoza 2028. Primjena te odluke i sustava kratica koji se njome uspostavlja dobrovoljna je za izrađivače, ali države članice obvezne su osigurati da se za prepoznavanje ambalažnih materijala ne koristi nijedan drugi sustav osim onog definiranog u Odluci. Drugim riječima, ako se koristi sustav prepoznavanja, to mora biti sustav definiran u Odluci. Međutim, korištenje kratica utvrđenih Odlukom više neće biti dopušteno nakon 12. kolovoza 2028. To je zato što tehnološki napredak u odvajanju otpada nakon skupljanja smanjuje potrebu za takvim oznakama za subjekte koji se bave recikliranjem i osigurava usklađeno označivanje na cijelom jedinstvenom tržištu.

Cilj je zahtjeva za označivanje predviđenih u članku 12. stavku 1. poboljšati razvrstavanje ambalažnog otpada među potrošačima. Stoga se ti zahtjevi ne primjenjuju na ambalažu određenih proizvoda, kao što su lijekovi za humanu primjenu ili veterinarski lijekovi, medicinski proizvodi ili *in vitro* dijagnostički medicinski proizvodi, koje mogu koristiti samo profesionalni krajnji korisnici tijekom industrijskih ili profesionalnih aktivnosti. Uredbom se iz te obveze označivanja izričito isključuje transportna ambalaža, osim ambalaže za e-trgovinu, i ambalaža koja podliježe sustavu povratne naknade. Specifikacije za oznake za razvrstavanje otpada utvrdit će se u provedbenom aktu do 12. kolovoza 2026.

([24]) EN 13428:2004 – Ambalaža – Zahtjevi specifični za proizvodnju i sastav ambalaže – Prevencija smanjenjem potrošnje resursa. Upućivanje na tu usklađenu normu objavljeno je u (SL C 44, 19.2.2005., str. 23.).

([25]) Odluka Komisije od 28. siječnja 1997. o uspostavi sustava prepoznavanja ambalažnih materijala u skladu s Direktivom Europskog parlamenta i Vijeća 94/62/EZ o ambalaži i ambalažnom otpadu (SL L 50, 20.2.1997., str. 28.).

Kad je riječ o označivanju ponovno uporabljive ambalaže u skladu s člankom 12. stavkom 2., države članice neće smjeti zadržati svoje nacionalne oznake pored usklađenih oznaka EU-a nakon 12. veljače 2029. ili 30 mjeseci od datuma stupanja na snagu provedbenog akta kojim se utvrđuju odgovarajuća pravila označivanja.

Obvezna je uporaba oznaka za razvrstavanje otpada i oznaka za ponovno uporabljivu ambalažu.

Kad je riječ o oznakama za reciklirani sadržaj i sadržaj biološkog podrijetla u skladu s člankom 12. stavkom 4., one će biti u potpunosti usklađene od 12. kolovoza 2028. ili 24 mjeseca nakon stupanja na snagu odgovarajućeg provedbenog akta, ali njihovo korištenje bit će dobrovoljno. To znači da gospodarski subjekti nisu obvezni navesti reciklirani sadržaj ili sadržaj biološkog podrijetla na ambalaži, ali ako to žele, moraju slijediti usklađene tehničke specifikacije EU-a.

Kad je riječ o označivanju ambalaže obuhvaćene obveznim sustavima povratne naknade na temelju članka 50. stavka 1., države članice mogu tražiti da se takva ambalaža označi usklađenom oznakom u boji (članak 12. stavak 1. četvrti podstavak).

Iako države članice nisu obvezne koristiti usklađenu oznaku EU-a za povratne naknade, ne mogu zabraniti stavljanje oznaka sustava povratne naknade na pakirane proizvode s oznakama sustava povratne naknade koje su stavljene u drugim državama članicama, a to se odnosi i na obvezne i na neobvezne sustave povratne naknade. Korištenjem usklađene oznake države članice smanjit će rizik od nastanka prepreka unutarnjem tržištu zbog nacionalnih oznaka sustava povratne naknade. Državama članicama preporučuje se da pri utvrđivanju pravila za nacionalne oznake sustava povratne naknade uzmu u obzir Komunikaciju Komisije „Ambalaža za pića, depozitni sustavi i slobodno kretanje robe” (2009/C 107/01) ([26]).

Kad je riječ o oznakama za proširenu odgovornost proizvođača ([27]), Uredbom o ambalaži i ambalažnom otpadu zabranjuju se fizičke oznake i omogućuje pružanje takvih informacija ili oznaka samo u digitalnom obliku (članak 12. stavak 9.).

Kad je riječ o odstupanju predviđenom u članku 12. stavku 11. za medicinske proizvode i *in vitro* dijagnostičke medicinske proizvode, u uredbama (EU) 2017/745 i (EU) 2107/746 ne postoje definicije unutarnjeg i vanjskog pakiranja. Kako bi se osigurala pravilna primjena odstupanja za te proizvode, upućivanje na unutarnje pakiranje trebalo bi tumačiti kao upućivanje na pakiranje koje je u dodiru s proizvodom, dok bi vanjsko pakiranje trebalo tumačiti kao upućivanje na prodajno pakiranje proizvoda.

Budući da se člankom 12. u potpunosti usklađuje označivanje ambalaže u Uniji, državama članicama nije dopušteno donošenje drugih nacionalnih zahtjeva za obvezno označivanje ambalaže. To je opravdano znatnim učinkom zahtjeva za označivanje ambalaže na unutarnje tržište.

14. **Označivanje postojeće ponovno uporabljive transportne ambalaže**

Pravne odredbe:

U skladu s člankom 12. stavkom 2. „(…) ponovno uporabljiva ambalaža stavljena na tržište od 12. veljače 2029. ili 30 mjeseci od datuma stupanja na snagu provedbenog akta donesenog na temelju stavka 6., ovisno o tome koji datum nastupi kasnije, ima oznaku kojom se korisnike obavješćuje da je ambalaža ponovno uporabljiva. Dodatne informacije o ponovnoj uporabljivosti ambalaže, uključujući dostupnost lokalnog sustava, nacionalnog sustava ili sustava na razini Unije za ponovnu uporabu i informacije o skupljalištima stavljaju se na raspolaganje putem QR koda ili druge vrste standardiziranog i otvorenog digitalnog nosača podataka koji omogućuje praćenje ambalaže i izračun putovanja i ciklusa ili prosječnu procjenu ako taj izračun nije izvediv. (...)”

U skladu s člankom 12. stavkom 3. ti zahtjevi ne primjenjuju se na „sustave otvorene petlje koji nemaju operatora sustava u skladu s Prilogom VI.”.

([26]) Communication from the Commission — Beverage packaging, deposit systems and free movement of goods (SL C 107, 9.5.2009., str. 1.).

([27]) Vidjeti članak 45. Uredbe o ambalaži i ambalažnom otpadu o proširenoj odgovornosti proizvođača. Sukladno tome, „kad riječ o ambalaži, uključujući ambalažu pakiranih proizvoda, koju prvi put stavljaju na raspolaganje na državnom području države članice ili koju raspakiravaju, a nisu krajnji korisnici, proizvođači podliježu proširenoj odgovornosti proizvođača na temelju programa koji su uspostavljeni u skladu s člancima 8. i 8.a Direktive 2008/98/EZ i ovim odjeljkom”.

Člankom 12. stavkom 6. Komisiji se daje mandat za definiranje oznaka za ambalažu: „Komisija do 12. kolovoza 2026. donosi provedbene akte za utvrđivanje usklađene oznake i specifikacija za zahtjeve i formate za označivanje, među ostalim ako se pružaju digitalnim putem, u pogledu označivanja ambalaže, iz stavaka 1., 2. i 4. ovog članka. (...)”

Člankom 12. stavkom 12. predviđeno je sljedeće: „Ambalaža iz stavaka 1., 2. i 4. koja je izrađena u Uniji ili uvezena prije rokova iz tih stavaka, a koja nije u skladu s kriterijima utvrđenima u tim stavcima, može se stavljati na raspolaganje na tržište do tri godine od datuma stupanja na snagu zahtjeva u pogledu označivanja utvrđenih u navedenim stavcima.”

Člankom 15. stavkom 9. predviđeno je sljedeće: „Odstupajući od stavka 8. ovog članka, obveza osiguravanja sukladnosti, povlačenja ili opoziva ambalaže za koju se smatra da nije sukladna sa zahtjevima utvrđenima u člancima od 5. do 12. ili na temelju njih ne primjenjuje se na ponovno uporabljivu ambalažu koja je stavljena na tržište prije 11. veljače 2025.”

Komisijino tumačenje:

Potrebno je razlikovati:

(a) ponovno uporabljivu transportnu ambalažu stavljenu na tržište prije stupanja na snagu Uredbe o ambalaži i ambalažnom otpadu, tj. prije 11. veljače 2025.; i

(b) ponovno uporabljivu transportnu ambalažu stavljenu na tržište nakon 11. veljače 2025. (tj. nakon stupanja na snagu Uredbe o ambalaži i ambalažnom otpadu), ali prije datuma početka primjene provedbenog akta o označivanju ponovno uporabljive ambalaže, koji bi trebao biti donesen do 12. kolovoza 2026. i početi se primjenjivati 12. veljače 2029. ili 30 mjeseci od datuma stupanja na snagu provedbenog akta, tj. ponovno uporabljivu transportnu ambalažu stavljenu na tržište od 11. veljače 2025. do 12. veljače 2029.

Ponovno uporabljiva ambalaža iz točke (a) može ostati u optjecaju dok se ne ukloni iz sustava ponovne uporabe zbog funkcionalnog zastarijevanja ili operativnih ograničenja.

Ponovno uporabljiva ambalaža iz točke (b) trebala bi biti u skladu sa zahtjevima za označivanje najkasnije do veljače 2032. S obzirom na to da će industrija biti upoznata s novim pravilima o označivanju već u trenutku donošenja provedbenog akta, tj. u kolovozu 2026., bit će potrebno uskladiti ograničenu količinu ponovno uporabljive transportne ambalaže. U praksi će se na ambalažu stavljenu na tržište u razdoblju od veljače 2025. do kolovoza 2026. morati do veljače 2032. staviti oznake u skladu s novim pravilima. Treba podsjetiti da nakon stupanja na snagu Uredbe o ambalaži i ambalažnom otpadu gospodarski subjekti više nemaju legitimna očekivanja da neće podlijegati novim pravilima o označivanju.

Uvjeti iz članka 12. stavka 5. kojima se jamči pružanje informacija na internetskim stranicama ili u pratećoj dokumentaciji ispunjeni su u slučaju ponovno uporabljive transportne ambalaže u situacijama poslovanja među poduzećima (tj. kad potrošač nije krajnji korisnik transportne ambalaže), kojom upravlja operator sustava u sustavu zatvorene petlje.

15. **Obveze subjekata za gospodarenje otpadom u vezi s izvješćivanjem**

Pravne odredbe:

U skladu s člankom 23. stavkom 1. „Subjekti za gospodarenje ambalažnim otpadom na godišnjoj osnovi nadležnim tijelima dostavljaju informacije o ambalažnom otpadu iz tablice 3. Priloga XII. ovoj Uredbi, izuzev informacija o ambalaži koja je prvi put stavljena na raspolaganju na državnom području države članice, putem elektroničkog registra ili registara, u skladu s člankom 35. stavkom 1. Direktive 2008/98/EZ.

Subjekti za gospodarenje ambalažnim otpadom na godišnjoj osnovi proizvođačima, u slučaju individualnog ispunjavanja obveza proširene odgovornosti proizvođača odnosno organizaciji za kontrolu odgovornosti proizvođača kojoj je povjereno ispunjavanje tih obveza, u slučaju kolektivnog ispunjavanja obveza proširene odgovornosti proizvođača dostavljaju sve informacije potrebne za ispunjavanje obveza informiranja iz članka 44. stavka 10.

Države članice mogu, u skladu s nacionalnim pravom, predvidjeti da, kada su javna tijela odgovorna za organizaciju gospodarenja ambalažnim otpadom, subjekti za gospodarenje ambalažnim otpadom na godišnjoj osnovi takvim javnim tijelima dostavljaju sve informacije potrebne za ispunjavanje obveza informiranja iz članka 44. stavka 10., ili druga sredstva za dopunu elektroničkog registra ili registara, u skladu s člankom 35. stavkom 1. Direktive 2008/98/EZ."

U skladu s člankom 44. stavkom 10.: „Proizvođači, u slučaju pojedinačnog ispunjavanja obveza proširene odgovornosti proizvođača, organizacija za kontrolu odgovornosti proizvođača kojoj je povjereno ispunjavanje tih obveza, u slučaju kolektivnog ispunjavanja obveza proširene odgovornosti proizvođača, ili operatori sustava ponovne uporabe, u slučaju da sustavi ponovne uporabe ispunjavaju obveze proširene odgovornosti proizvođača, nadležnom tijelu na godišnjoj osnovi za svaku prethodnu kalendarsku godinu dostavljaju informacije utvrđene u dijelu B točki 3. Priloga IX.

Ako su na temelju nacionalnog prava javna tijela odgovorna za organizaciju gospodarenja ambalažnim otpadom, države članice mogu predvidjeti da ta tijela podnose informacije utvrđene u dijelu B točki 3. Priloga IX."

Komisijino tumačenje:

Subjektom za gospodarenje otpadom trebalo bi smatrati svaki subjekt koji se bavi „skupljanjem, prijevozom, oporabom (uključujući razvrstavanje) i zbrinjavanjem otpada, uključujući nadzor nad tim postupcima i naknadno održavanje lokacija zbrinjavanja, a obuhvaća i radnje koje poduzimaju trgovac ili posrednik", kako je definirano u članku 3. točki 9. Okvirne direktive o otpadu.

U članku 23. ne navodi se tko je obvezan subjekt za gospodarenje ambalažnim otpadom, kako se informacije dostavljaju ni pod kojim se okolnostima moraju dostaviti. Stoga Komisija smatra da bi obveze subjekata za gospodarenje otpadom u pogledu pružanja informacija o ambalažnom otpadu trebalo tumačiti kao opće zahtjeve kako bi se organizacijama za kontrolu odgovornosti proizvođača, proizvođačima i nadležnim tijelima pomoglo da ispune svoje obveze izvješćivanja utvrđene u članku 44. stavku 10. Stoga bi države članice trebale odrediti u kojim okolnostima subjekti za gospodarenje ambalažnim otpadom trebaju dostaviti tražene informacije.

Člankom 23. stavkom 1. prvim podstavkom utvrđuje se da subjekti za gospodarenje ambalažnim otpadom moraju nadležnim tijelima dostaviti informacije navedene u tablici 3. Priloga XII., uz iznimku informacija o opasnom ambalažnom otpadu koje su već dostavljene nadležnim tijelima, kako je utvrđeno u članku 35. stavku 1. Okvirne direktive o otpadu, i o ambalaži koja je prvi put stavljena na raspolaganje na državnom području države članice ili raspakirana jer subjekti za gospodarenje ambalažnim otpadom ne bi imali takve informacije. S obzirom na to da će nadležna tijela primati informacije iz tablice 3. Priloga XII. putem registra proizvođača, koji treba uspostaviti u skladu s člankom 44., subjekti za gospodarenje ambalažnim otpadom moraju dostaviti te informacije samo ako je to potrebno kako bi se unakrsno provjerilo jesu li podaci koje je dostavila organizacija za kontrolu odgovornosti proizvođača, proizvođač ili drugo nadležno tijelo točni, ili u drugim okolnostima koje je navela država članica.

16. **Odnos između Direktive o plastici za jednokratnu uporabu i Uredbe o ambalaži i ambalažnom otpadu u pogledu zabrana ambalaže**

Pravne odredbe:

Uvodna izjava 13.: „(…) Definicijom višeslojne (kompozitne) ambalaže u ovoj Uredbi jednokratna ambalaža koja je djelomično izrađena od plastike, bez obzira na njezin udio, ne bi trebala biti izuzeta iz zahtjevâ iz Direktive (EU) 2019/904 Europskog parlamenta i Vijeća."

Uvodna izjava 180.: „(…) Ovom se Uredbom predviđa ograničenje stavljanja na tržište plastičnih proizvoda navedenih u njezinoj točki 3. Priloga V., a Direktivom (EU) 2019/904 državama članicama omogućuje se da poduzmu potrebne mjere za smanjenje potrošnje tih jednokratnih plastičnih proizvoda. Budući da nacionalne provedbene mjere na temelju Direktive (EU) 2019/904 mogu biti manje ograničavajuće od zabrane stavljanja na tržište, ova bi Uredba trebala imati prednost nad Direktivom (EU) 2019/904 u pogledu takvih proizvoda obuhvaćenih definicijom ambalaže kako bi se potaknulo smanjenje jednokratne plastične ambalaže i smanjila njezina količina u okolišu. (…)."

Članak 3. stavak 1. točka 24.: „višeslojna (kompozitna) ambalaža' znači jedinica ambalaže izrađena od dva ili više različitih materijala koji se smatraju dijelom mase glavnog ambalažnog materijala i koji se ne mogu odvojiti ručno te stoga čine jednu nedjeljivu cjelinu, osim ako jedan od materijala čini neznatan dio jedinice ambalaže, a u svakom slučaju najviše 5 % ukupne mase jedinice ambalaže, i isključuje etikete, firnise, boje, tinte, adhezive i lakove; time se ne dovodi u pitanje Direktiva (EU) 2019/904".

Članak 25. stavak 1.: „Od 1. siječnja 2030. gospodarski subjekti na tržište ne smiju stavljati ambalažu u formatima i u svrhe koji su navedeni u Prilogu V."

Prilog V. točka 3.: „Jednokratna plastična ambalaža za hranu i napitke koji se pune i konzumiraju u prostorijama ugostiteljskog sektora, koje uključuju sve prostore sa stolovima i stolicama za konzumiranje hrane, unutar i izvan mjesta poslovanja, prostore za stajanje i prostore za konzumiranje hrane koje nekoliko gospodarskih subjekata ili trećih strana zajedno stavlja na raspolaganje krajnjim korisnicima radi konzumiranja hrane i pića. Izuzeti su objekti u ugostiteljskom sektoru koji nemaju pristup pitkoj vodi."

U Direktivi (EU) 2019/904 (Direktiva o plastici za jednokratnu uporabu) ([28]) (članak 3. točka 2.) jednokratni plastični proizvodi definirani su kao „proizvod koji je u cijelosti ili djelomično izrađen od plastike te nije osmišljen, dizajniran ili stavljen na tržište tako da tijekom svojeg životnog vijeka podnese višekratna kruženja ili višekratne cikluse uporabe na način da se vrati proizvođaču na ponovno punjenje ili da se ponovno upotrijebi u istu svrhu u koju je osmišljen".

U skladu s člankom 4. i dijelom A Priloga Direktivi o plastici za jednokratnu uporabu države članice imaju mogućnost uvesti nacionalna ograničenja za jednokratne plastične krute spremnike za hranu koji se upotrebljavaju za držanje hrane za neposrednu konzumaciju i čaše za napitke.

U skladu s člankom 67. stavkom 1. točkom (a) ([29]) Direktiva o plastici za jednokratnu uporabu ima prednost pred Uredbom o ambalaži i ambalažnom otpadu u slučaju proturječja, osim ako je predviđeno drukčije. Člankom 67. stavkom 1. točkom (b) drukčije se predviđaju zabrane ambalaže iz točke 3. Priloga V.

Prema članku 70. stavku 4. „države članice mogu zadržati nacionalne odredbe kojima se ograničava stavljanje na tržište ambalaže u formatima i za uporabe koji su navedeni u točkama 2. i 3. Priloga V. do 1. siječnja 2030. Članak 4. stavak 3. ne primjenjuje se na navedene nacionalne mjere do 1. siječnja 2030."

Komisijino tumačenje:

Direktiva o plastici za jednokratnu uporabu i Uredba o ambalaži i ambalažnom otpadu dva su pravna instrumenta koja koegzistiraju i imaju različite svrhe.

Uvodne izjave 13. i 180. odnose se na odnos između Uredbe o ambalaži i ambalažnom otpadu i Direktive o plastici za jednokratnu uporabu te upućuju na to da se višeslojna (kompozitna) ambalaža može smatrati plastičnom ambalažom za jednokratnu uporabu u skladu s Uredbom o ambalaži i ambalažnom otpadu.

U Uredbi o ambalaži i ambalažnom otpadu „višeslojna (kompozitna) ambalaža" definira se uvođenjem praga od 5 % ispod kojeg se ambalaža smatra monomaterijalom. Stoga se „jednokratna plastična ambalaža" iz Priloga V. može odnositi samo na ambalažu koja sadržava više od 5 % plastike. Međutim, definicija „višeslojne (kompozitne) ambalaže" „ne dovodi u pitanje" Direktivu o plastici za jednokratnu uporabu (vidjeti članak 3. stavak 1. točku 24. i uvodnu izjavu 13. Uredbe o ambalaži i ambalažnom otpadu). Stoga je višeslojna (kompozitna) ambalaža, uključujući papirnatu ambalažu koja sadržava 5 % ili više plastike, obuhvaćena zabranama ambalaže iz članka 25. i točaka od 1. do 4. Priloga V. Uredbi o ambalaži i ambalažnom otpadu, dok ambalaža koja sadržava manje od 5 % plastike nije obuhvaćena tom zabranom.

Budući da Uredba o ambalaži i ambalažnom otpadu i Direktiva o plastici za jednokratnu uporabu koegzistiraju, njihova područja primjene moraju se tumačiti zajedno. Uredba o ambalaži i ambalažnom otpadu ima prednost kad je riječ o formatima ambalaže, materijalima i načinima uporabe navedenima u Prilogu V. U tim situacijama države članice moraju primijeniti Uredbu o ambalaži i ambalažnom otpadu i ne mogu se osloniti na članak 4. Direktive o plastici za jednokratnu

([28]) Direktiva (EU) 2019/904 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o smanjenju utjecaja određenih plastičnih proizvoda na okoliš (SL L 155, 12.6.2019., str. 1.).

([29]) U skladu s člankom 67. stavkom 1. točkom (a): „Direktiva (EU) 2019/904 mijenja se kako slijedi:

1. članak 2. mijenja se kako slijedi:
   (a) stavak 2. zamjenjuje se sljedećim: „2. Ako je ova Direktiva u proturječju s Direktivom 94/62/EZ ili Direktivom 2008/98/EZ, ova Direktiva ima prednost osim ako je drukčije predviđeno Uredbom (EU) 2025/40 Europskog parlamenta i Vijeća.";
   (b) dodaje se sljedeći stavak:

   „3. Ako je članak 4. ove Direktive u proturječju s člankom 25. stavcima 1. i 6. Uredbe (EU) 2025/40 kad je riječ o jednokratnoj plastičnoj ambalaži navedenoj u točki 3. Priloga V. toj uredbi, članak 25. stavci 1. i 6. te uredbe imaju prednost."

uporabu kako bi uvele nacionalne mjere. S druge strane, ambalaža koja nije obuhvaćena ograničenjima iz Priloga V. i dalje podliježe Direktivi o plastici za jednokratnu uporabu ako se smatra plastičnim proizvodom za jednokratnu uporabu u smislu članka 3. točke 2. te direktive. U takvim se slučajevima i dalje primjenjuje članak 4. Direktive o plastici za jednokratnu uporabu, prema kojem su države članice dužne donijeti mjere za smanjenje potrošnje čaša za napitke i krutih spremnika za hranu koji se koriste za držanje hrane za neposrednu konzumaciju. Takve nacionalne mjere za smanjenje potrošnje mogu ostati na snazi čak i nakon 1. siječnja 2030. Države članice moraju na pojedinačnoj osnovi dokazati da je svaka takva nacionalna mjera proporcionalna ciljevima koji se nastoje postići Direktivom o plastici za jednokratnu uporabu i nediskriminirajuća na temelju prava EU-a. Potrebno je razmotriti moguće učinke na unutarnje tržište, a Europska komisija procijenit će ispunjava li određena nacionalna mjera te zahtjeve.

Obveza iz članka 25. stavka 2. Uredbe o ambalaži i ambalažnom otpadu da se nacionalna ograničenja stave izvan snage do 1. siječnja 2030. primjenjuje se samo na mjere koje se odnose na formate, uporabe i materijale ambalaže obuhvaćene Prilogom V.

Stoga, kad je riječ o točkama od 2. do 4. Priloga V.: ako format, materijal i uporaba ambalaže nisu obuhvaćeni točkama od 2. do 4. Priloga V., ali se smatraju plastičnim proizvodom za jednokratnu uporabu na temelju Direktive o plastici za jednokratnu uporabu, primjenjuje se članak 4. te direktive.

Na taj se način Uredbom o ambalaži i ambalažnom otpadu utvrđuju usklađena ograničenja za ambalažu obuhvaćenu Prilogom V., a Direktiva o plastici za jednokratnu uporabu i dalje se primjenjuje na plastične proizvode za jednokratnu uporabu koji nisu obuhvaćeni područjem primjene tih posebnih ograničenja.

Naposljetku, s obzirom na evaluaciju Direktive o plastici za jednokratnu uporabu koja se treba provesti 2027., Komisija će procijeniti potrebu za preispitivanjem Direktive, među ostalim kako bi se zajamčila dosljednost i usklađenost s Uredbom o ambalaži i ambalažnom otpadu, promicalo jedinstveno tržište za ambalažu i zajamčili jednaki uvjeti.

Kad je riječ o spremnicima za hranu od ekspandiranog polistirena, spremnicima za napitke i čašama za napitke, oni su već zabranjeni Direktivom o plastici za jednokratnu uporabu (članak 5.). Člankom 67. stavkom 5. Uredbe o ambalaži i ambalažnom otpadu mijenja se Direktiva o plastici za jednokratnu uporabu kako bi se izričito uključili i formati od ekstrudiranog polistirena. To će se primjenjivati od 1. siječnja 2030. Prenošenje u nacionalno zakonodavstvo država članica nije potrebno.

17. **Područje primjene zabrana ambalaže iz članka 25. i točaka od 1. do 4. Priloga V. u pogledu sadržaja plastike**

Pravne odredbe:

U skladu s člankom 25. stavkom 1. „Od 1. siječnja 2030. gospodarski subjekti na tržište ne smiju stavljati ambalažu u formatima i u svrhe koji su navedeni u Prilogu V.”

U točkama od 1. do 4. Priloga V. ograničava se uporaba *jednokratne plastične ambalaže* za različite primjene ambalaže.

Komisijino tumačenje:

Zabrane ambalaže iz točaka od 1. do 4. Priloga V. ne obuhvaćaju samo predmete koji su izrađeni od 100 % plastičnog materijala. Takvo tumačenje moglo bi dovesti do situacija u kojima bi dodavanje neznatne količine materijala koji nije plastika izuzelo ambalažu iz zabrane.

Stoga bi u nedostatku definicije „jednokratne plastične ambalaže” trebalo smatrati da je višeslojna (kompozitna) ambalaža, uključujući papirnatu ambalažu koja sadržava 5 % ili više plastike, obuhvaćena zabranama ambalaže iz članka 25. i točaka od 1. do 4. Priloga V. Uredbi o ambalaži i ambalažnom otpadu. Ambalaža koja ne sadržava više od 5 % plastike stoga nije obuhvaćena tom zabranom.

18. **Ciljevi u pogledu ponovne uporabe prodajne ambalaže koja se upotrebljava za prijevoz proizvoda**

Pravne odredbe:

Članak 29. stavak 1.: „Od 1. siječnja 2030. gospodarski subjekti koji upotrebljavaju transportnu ambalažu ili prodajnu ambalažu koja se upotrebljava za prijevoz proizvoda, među ostalim za proizvode distribuirane putem e-trgovine, na području Unije, u obliku paleta, sklopivih plastičnih kutija, kutija, podložaka, plastičnih sanduka, spremnika za robu u rasutom stanju, kanti, bačvi i kanistara svih veličina i materijala, uključujući fleksibilne formate ili omote za palete ili trake za stabilizaciju i zaštitu proizvoda na paletama tijekom prijevoza, osiguravaju da ukupno najmanje 40 % takve ambalaže čini ponovno uporabljiva ambalaža u okviru sustava za ponovnu uporabu.”

U članku 3. stavku 1. točki 5. „prodajna ambalaža” definirana je kao „ambalaža osmišljena tako da zajedno s proizvodom čini prodajnu jedinicu za krajnjeg korisnika na prodajnom mjestu”.

U članku 3. stavku 1. točki 7. „transportna ambalaža” definirana je kao „ambalaža osmišljena tako da olakša rukovanje i transport jedne ili više prodajnih jedinica ili skupa prodajnih jedinica radi sprečavanja oštećenja proizvoda zbog rukovanja i transporta, ali ne uključuje kontejnere za cestovni, željeznički, brodski i zračni prijevoz”.

Komisijino tumačenje:

„Prodajna ambalaža koja se upotrebljava za prijevoz proizvoda” su formati ambalaže koji se mogu smatrati transportnom i prodajnom ambalažom. Međutim, neki formati navedeni u članku 29. stavku 1. u kojima se prevoze proizvodi, na primjer kante, bačve i kanistri, pune se proizvodima kao što su pesticidi, boje, gips ili ljepila, zbog čega njihova ponovna uporaba može postati nemoguća ili može biti moguća samo uz nerazmjerne troškove i upotrebu resursa jer se takvi viskozni materijali za punjenje mogu stvrdnuti u ambalaži nakon otvaranja ili materijal za punjenje može migrirati u ambalažni materijal i kontaminirati ga.

Stoga mogućnost ponovne uporabe prodajne ambalaže prvenstveno ovisi o proizvodu za punjenje. Ciljevi u pogledu ponovne uporabe obuhvaćaju samo prodajnu ambalažu s očitom funkcijom prijevoza. Zahtjev „za prijevoz proizvoda” može biti naznačen, na primjer, posebnim dizajnom, oblikom ili veličinom ambalaže.

U nastavku slijedi nekoliko ilustrativnih primjera:

— *Plastične kante napunjene bojama, kemikalijama ili umacima koji mijenjaju svojstva spremnika*: Ostaci ili neugodni mirisi mogu otežati ponovnu uporabu formata ponovno uporabljive ambalaže za prijevoz takvih proizvoda. Uklanjanje takvih ostataka ili neugodnih mirisa iz unutrašnjosti rabljene kante tehnički je izvedivo. Međutim, u određenim slučajevima i ovisno o vrsti pakiranog proizvoda uklanjanje ostataka može iziskivati intenzivno čišćenje u smislu upotrebe kemikalija, vode ili energije. Stoga bi ponovna uporaba plastičnih kanti bila izvediva opcija samo ako intenzivni postupci čišćenja ne dovedu do nerazmjernih troškova i potrošnje resursa.

— *Žitarice za doručak ili druga kruta hrana u krutoj ambalaži, npr. bačvama*: Prijevoz takve hrane u formatima ponovno uporabljive ambalaže kao što su bačve u optjecaju unutar istog poduzeća (ali između različitih lokacija) ili povezanih poduzeća ili unutar iste države članice izvediv je. Ostaci ili neugodni mirisi žitarica u bačvi ne mijenjaju unutrašnjost bačvi, pa je ponovna uporaba izvediva opcija.

— *Rasuti materijali, npr. pijesak, kamenje koje se prevozi u fleksibilnim vrećama za rasuti teret*: Prijevoz rasutog materijala u fleksibilnim vrećama za rasuti teret koje se mogu ponovno upotrijebiti izvediv je. Ti proizvodi ne mijenjaju svojstva unutrašnjosti takve ambalaže i osim toga ne iziskuju intenzivno čišćenje.

— *Svježe voće koje se prevozi u plastičnim kutijama ili sanducima:* Kutija ili sanduk smatraju se prodajnom ambalažom ako su napunjeni svježim voćem. Međutim, s obzirom na to da ta kutija ili sanduk obično sadržavaju veće količine svježeg voća od jednog obroka i prevoze se do prodajnih mjesta, smatraju se prodajnom ambalažom koja se upotrebljava za prijevoz. Takav format ambalaže može se ponovno upotrijebiti.

19. **Ciljevi u pogledu ponovne uporabe za transportnu ambalažu u međunarodnoj trgovini**

Pravne odredbe:

Članak 29.:

„1. Od 1. siječnja 2030. gospodarski subjekti koji upotrebljavaju transportnu ambalažu ili prodajnu ambalažu koja se upotrebljava za prijevoz proizvoda, među ostalim za proizvode distribuirane putem e-trgovine, na području Unije, u obliku paleta, sklopivih plastičnih kutija, kutija, podložaka, plastičnih sanduka, spremnika za robu u rasutom stanju, kanti, bačvi i kanistara svih veličina i materijala, uključujući fleksibilne formate ili omote za palete ili trake za stabilizaciju i zaštitu proizvoda na paletama tijekom prijevoza, osiguravaju da ukupno najmanje 40 % takve ambalaže čini ponovno uporabljiva ambalaža u okviru sustava za ponovnu uporabu.”

„2. Od 1. siječnja 2030., odstupajući od stavka 1. ovog članka, gospodarski subjekti koji upotrebljavaju transportnu ambalažu ili prodajnu ambalažu koja se upotrebljava za prijevoz proizvoda, u oblicima kako su navedeni u stavku 1. ovog članka, na području Unije među različitim lokacijama na kojima subjekt obavlja svoju djelatnost ili između bilo koje od lokacija na kojima subjekt obavlja svoju djelatnost i lokacija bilo kojeg drugog povezanog poduzeća ili partnerskog poduzeća, kako su definirana u članku 3. Priloga Preporuci 2003/361/EZ, kako se primjenjuje 11. veljače 2025., osiguravaju da se takva ambalaža može ponovno upotrijebiti u okviru sustava za ponovnu uporabu."

„3. Od 1. siječnja 2030., odstupajući od stavka 1., gospodarski subjekti koji upotrebljavaju transportnu ambalažu ili prodajnu ambalažu koja se upotrebljava za prijevoz proizvoda, među ostalim za proizvode distribuirane putem e-trgovine, u oblicima kako su navedeni u stavku 1., za isporuku proizvoda drugom gospodarskom subjektu u istoj državi članici osiguravaju da se takva ambalaža može ponovno upotrijebiti u okviru sustava za ponovnu uporabu."

Komisijino tumačenje:

Ciljevi u pogledu ponovne uporabe transportne ambalaže (i prodajne ambalaže koja se upotrebljava za prijevoz proizvoda) ograničeni su na situacije u kojima se takva ambalaža upotrebljava „na području Unije". Stoga oba subjekta, tj. uvoznik i distributer, moraju imati sjedište u EU-u. Kad je riječ o transportnoj ambalaži (i prodajnoj ambalaži koja se upotrebljava za prijevoz proizvoda) iz trećih zemalja, taj bi zahtjev trebalo tumačiti kao da se primjenjuje od trenutka uvoza i stavljanja na tržište, što znači da su dovršeni svi potrebni uvozni postupci i da je dopušteno kruženje te ambalaže na tržištu EU-a. To se obično događa u prvom skladištu u EU-u.

Ciljevi u pogledu ponovne uporabe primjenjuju se na uvezenu robu u transportnoj ambalaži nakon njezina stavljanja na tržište EU-a. Ti se ciljevi primjenjuju od prvog skladišta koje se nalazi unutar Unije do konačnog odredišta na području Unije ako prvo skladište nije konačno odredište pošiljke.

Za potrebe te odredbe „prvo skladište" znači objekt unutar Unije u koji roba u transportnoj ambalaži prvi put stiže te se skladišti i raspakirava u svrhu daljnje distribucije unutar lanca opskrbe EU-a.

Pošiljke koje dolaze u prvo skladište i namijenjene su jednom konačnom odredištu ne moraju se raspakirati i prepakirati u ponovno uporabljivu ambalažu. Distribucijski centri i logistička središta ne smatraju se krajnjim odredištem.

20. **Odgovorni gospodarski subjekt za ciljeve u pogledu ponovne uporabe transportne ambalaže**

Pravne odredbe:

Članak 29. stavak 1.: „Od 1. siječnja 2030. gospodarski subjekti koji upotrebljavaju transportnu ambalažu ili prodajnu ambalažu koja se upotrebljava za prijevoz proizvoda, među ostalim za proizvode distribuirane putem e-trgovine, na području Unije, u obliku paleta, sklopivih plastičnih kutija, kutija, podložaka, plastičnih sanduka, spremnika za robu u rasutom stanju, kanti, bačvi i kanistara svih veličina i materijala, uključujući fleksibilne formate ili omote za palete ili trake za stabilizaciju i zaštitu proizvoda na paletama tijekom prijevoza, osiguravaju da ukupno najmanje 40 % takve ambalaže čini ponovno uporabljiva ambalaža u okviru sustava za ponovnu uporabu. Od 1. siječnja 2040. ti gospodarski subjekti nastoje upotrebljavati najmanje 70 % ambalaže iz prvog podstavka u ponovno uporabljivom formatu, u okviru sustava za ponovnu uporabu."

Komisijino tumačenje:

Ciljevi za ponovnu uporabu transportne ambalaže utvrđuju se na razini gospodarskih subjekata koji upotrebljavaju transportnu ambalažu ili prodajnu ambalažu koja se upotrebljava za prijevoz.

Stoga ciljeve u pogledu ponovne uporabe treba ispuniti korisnik transportne ambalaže ili korisnik prodajne ambalaže koja se upotrebljava za prijevoz. Korisnik transportne ambalaže ili korisnik prodajne ambalaže koja se upotrebljava za prijevoz gospodarski je subjekt koji kao izrađivač, uvoznik ili distributer stavlja proizvod na tržište Unije u relevantnoj transportnoj ambalaži.

21. **Izuzeća posebno osmišljene transportne ambalaže od ciljeva u pogledu ponovne uporabe**

Pravne odredbe:

U članku 29. točki 4. navodi se: „Obveze utvrđene u stavcima 1., 2. i 3. ne primjenjuju se na transportnu ili prodajnu ambalažu:

(a) koja se upotrebljava za prijevoz opasne robe u skladu s Direktivom 2008/68/EZ;

(b) koja se upotrebljava za prijevoz velikih strojeva, opreme i robe za koje je ambalaža posebno osmišljena kako bi odgovarala pojedinačnim zahtjevima gospodarskog subjekta naručitelja."

Komisijino tumačenje:

U članku 29. stavku 4. točki (b) navodi se izuzeće za ambalažu koja se upotrebljava za prijevoz velikih strojeva, opreme i robe za koje je ambalaža posebno osmišljena kako bi odgovarala pojedinačnim zahtjevima gospodarskog subjekta naručitelja. Velike strojeve, opremu i robu trebalo bi tumačiti u tom kontekstu.

Gospodarski subjekti koji žele iskoristiti to izuzeće moraju dostaviti odgovarajuću dokumentaciju iz koje je vidljivo da je ambalaža posebno osmišljena za pojedinačni proizvod. Ta bi dokumentacija trebala biti uključena u tehničku dokumentaciju ambalaže i obuhvaćati dizajn, proizvodnju i funkcioniranje ambalaže koji su potrebni za ispunjavanje uvjeta za izuzeće utvrđenih u članku 29. stavku 4. točki (b).

22. **Definicija „stavljanja na raspolaganje" u kontekstu usklađenosti s ciljevima u pogledu ponovne uporabe za napitke**

Pravne odredbe:

U skladu s člankom 29. stavkom 6. „[O]d 1. siječnja 2030. krajnji distributeri koji potrošačima na državnom području države članice na raspolaganje stavljaju alkoholna i bezalkoholna pića u prodajnoj ambalaži osiguravaju da se najmanje 10 % tih proizvoda na raspolaganje stavlja u ponovno uporabljivoj ambalaži u okviru sustava za ponovnu uporabu."

U članku 3. točki 11. utvrđeno je da: „stavljanje na raspolaganje na državnom području države članice' znači svaka isporuka ambalaže, neovisno o tome je li prazna ili s proizvodom, za distribuciju, potrošnju ili uporabu na državnom području države članice u okviru komercijalne djelatnosti, s plaćanjem ili besplatno".

Krajnji distributer definiran je u članku 3. stavku 1. točki 21. kao „fizička ili pravna osoba u lancu opskrbe koja krajnjem korisniku isporučuje pakirane proizvode, među ostalim putem ponovne uporabe, ili proizvode koji se mogu kupiti putem sustava ponovnog punjenja".

Komisijino tumačenje:

Za potrebe Uredbe o ambalaži i ambalažnom otpadu krajnji distributeri koji potrošačima stavlja na raspolaganje napitke u prodajnoj ambalaži u većini su slučajeva maloprodajne trgovine ili barovi i restorani u ugostiteljskom sektoru. U slučaju prodaje na daljinu krajnji distributer je gospodarski subjekt koji potrošačima stavlja na raspolaganje napitke u prodajnoj ambalaži putem internetskih stranica.

Stavljanje na raspolaganje ne iziskuje stvarni dovršetak prodaje napitka potrošaču u prodajnoj ambalaži. Dovoljno je da krajnji distributer ponudi na prodaju najmanje 10 % svojih napitaka u ponovno uporabljivoj prodajnoj ambalaži.

Upućivanje na „sustav za ponovnu uporabu" u članku 29. stavku 6. odnosi se na zahtjeve koji se primjenjuju na sustave za ponovnu uporabu kako su definirani u dijelu A Priloga VI. Uredbi. Pravilno funkcioniranje takvog sustava podrazumijeva, među ostalim, provedbu odgovarajućih mjera informiranja, označivanja ili priopćavanja za potrošače, u skladu s člankom 12. stavkom 2., kojima se omogućuje prepoznavanje i promidžba ponude napitaka u ponovno uporabljivoj prodajnoj ambalaži radi njihova djelotvornog stavljanja na tržište i komercijalizacije.

Izračun za ciljeve u pogledu ponovne uporabe za napitke utvrđuje se u provedbenom aktu donesenom na temelju članka 30. stavka 3.

23. **Ciljevi u pogledu ponovne uporabe za napitke u ugostiteljskom sektoru**

Pravna odredba:

U članku 29. stavku 6. prvom podstavku Uredbe o ambalaži i ambalažnom otpadu navodi se:

„Od 1. siječnja 2030. krajnji distributeri koji potrošačima na državnom području države članice na raspolaganje stavljaju alkoholna i bezalkoholna pića u prodajnoj ambalaži osiguravaju da se najmanje 10 % tih proizvoda na raspolaganje stavlja u ponovno uporabljivoj ambalaži u okviru sustava za ponovnu uporabu.”

Komisijino tumačenje:

Napici koji se u velikim ponovno uporabljivim spremnicima za napitke, kao što su pivske bačve, prodaju barovima i restoranima (poslovanje među poduzećima) i koje voditelji barova i restorana (tj. u ugostiteljskom sektoru) stavljaju na raspolaganje potrošačima ne doprinose ciljevima u pogledu ponovne uporabe koji se primjenjuju na subjekte u ugostiteljskom sektoru. Takvi se napici ne stavljaju na raspolaganje potrošačima u prodajnoj ambalaži. Spremnik za napitke može doprinijeti ciljevima distributera napitaka u pogledu ponovne uporabe samo ako se napunjeni veliki, ponovno uporabljivi spremnik stavi na raspolaganje potrošaču.

S druge strane, manja ambalaža za napitke, kao što su ponovno uporabljive boce, uračunava se u ciljeve u pogledu ponovne uporabe jer je riječ o prodajnoj ambalaži i može se izravno dostaviti potrošačima.

24. **Nacionalna izuzeća od ciljeva u pogledu ponovne uporabe**

Pravne odredbe:

Člankom 29. stavkom 14. utvrđuju se kumulativni uvjeti pod kojima države članice mogu izuzeti gospodarske subjekte na svojem državnom području od ciljeva u pogledu ponovne uporabe na razdoblje od pet godina. Uvjeti su sljedeći:

„(a) država članica koja odobrava izuzeće za pet postotnih bodova premašuje ciljeve u pogledu recikliranja ambalažnog otpada po materijalu koje treba ostvariti do 2025. te se u skladu s izvješćem koje Komisija objavljuje tri godine prije relevantnog datuma očekuje da će cilj za 2030. premašiti za pet postotnih bodova;

(b) država članica koja odobrava izuzeće na dobrom je putu da ostvari relevantne ciljeve u pogledu sprečavanja nastanka otpada utvrđene u članku 43. i može dokazati da je do 2028. smanjila ambalažni otpad po stanovniku od najmanje 3 % u odnosu na ambalažni otpad koji nastao po stanovniku u 2018.; *i*

(c) gospodarski subjekti donijeli su korporativni plan za sprečavanje nastanka otpada i recikliranje kojim se doprinosi postizanju ciljeva u vezi sa sprečavanjem nastanka otpada i recikliranjem utvrđenih u članku 43. odnosno članku 52.

Država članica može produljiti to razdoblje od pet godina pod uvjetom da su svi uvjeti ispunjeni.”

Ciljevi u pogledu recikliranja koje države članice trebaju ostvariti utvrđeni su u članku 52. Ciljevi su utvrđeni za sljedeće ambalažne materijale: papir i karton, plastiku, staklo, drvo, metal i aluminij.

Komisijino tumačenje:

a) Mogućnost da država članica premaši sve ciljeve za recikliranje određenih materijala

Upotrebu množine („ciljevi”) trebalo bi tumačiti s obzirom na postojanje više ciljeva za određene materijale, ali se svi ti ciljevi ne trebaju istodobno premašiti kako bi se ispunili uvjeti za primjenu tog izuzeća.

Na primjer, ako se u određenoj državi članici premaši cilj u pogledu recikliranja aluminija, trgovcima na malo moglo bi se dopustiti da od proizvoda obuhvaćenih područjem primjene obveze prodaje 10 % napitaka u ponovno uporabljivoj ambalaži odbiju napitke koji se prodaju u aluminijskim limenkama. Trgovci na malo i dalje će morati ispuniti cilj u pogledu ponovne uporabe za napitke koji se prodaju u ambalaži izrađenoj od drugih materijala, kao što su staklo i plastika, ali se cilj od 10 % proporcionalno smanjuje za udio napitaka koji se prodaju u aluminijskim limenkama.

b) Uvjeti za izuzeće koje se primjenjuje na višeslojnu (kompozitnu) ambalažu

U slučaju višeslojne (kompozitne) ambalaže moraju se premašiti relevantni ciljevi u pogledu recikliranja za materijale koji se upotrebljavaju u ambalaži. U praksi bi trebalo premašiti ciljeve u pogledu recikliranja za sve materijale koji čine više od 5 % mase jedinice ambalaže.

c) Uvjeti povezani s ciljem sprečavanja nastanka otpada

Predmetna država članica mora biti na dobrom putu da ostvari opći cilj sprečavanja nastanka otpada za sav ambalažni otpad nastao u državi članici koja odobrava izuzeće. Ne postoji cilj za sprečavanje nastanka otpada od određenog materijala.

d) Uvjeti za obnavljanje izuzeća:

Ako država članica nakon pet godina želi nastaviti primjenjivati izuzeće od ciljeva u pogledu ponovne uporabe, mora ispuniti ciljeve u pogledu sprečavanja nastanka otpada za 2035. i 2040. Suzakonodavaci su dopustili obnovu izuzeća kako bi se osiguralo da gospodarski subjekti ispune ciljeve u pogledu ponovne uporabe i da države članice nastave smanjivati stvaranje ambalažnog otpada u skladu s ciljevima smanjenja utvrđenima za 2035. i 2040. Ako su dostupni novi podaci i ako se primjenjuju novi ciljevi, trebalo bi ih razmotriti u relevantnom trenutku jer bi u protivnom ciljevi Uredbe o ambalaži i ambalažnom otpadu, posebno smanjenje ambalažnog otpada, mogli biti ugroženi.

25. **Mogućnost da države članice uvedu nacionalne mjere**

Pravne odredbe:

Članak 4.:

„1. Ambalaža se smije staviti na tržište samo ako je u skladu s ovom Uredbom.

2. Države članice ne smiju zabranjivati, ograničavati ni sprečavati stavljanje na tržište ambalaže koja je u skladu sa zahtjevima u pogledu održivosti, označivanja i informiranja utvrđenima u člancima od 5. do 12. ili na temelju tih članaka.

3. Ako države članice odluče zadržati nacionalne zahtjeve u pogledu održivosti ili informiranja ili uvesti dodatne zahtjeve uz one utvrđene u ovoj Uredbi, ti zahtjevi ne smiju biti protivni onima utvrđenima u ovoj Uredbi, a države članice ne smiju zabranjivati, ograničavati ni sprečavati stavljanje na tržište ambalaže koja je u skladu s ovom Uredbom zato što nije usklađena s tim nacionalnim zahtjevima.”

Komisijino tumačenje:

Uredbom o ambalaži i ambalažnom otpadu državama članicama ostavlja se diskrecijsko pravo u nekim pitanjima ili se utvrđuju samo minimalni zahtjevi ili se propisuje da države članice provedu odredbe koje nisu u potpunosti usklađene. Osim toga, postoje odgođeni rokovi za primjenu nekih odredaba.

Različite nacionalne odredbe o ambalaži utječu na gotovo svaki gospodarski sektor i lanac vrijednosti proizvoda. Stoga države članice moraju osigurati da nacionalne mjere ne stvaraju nerazmjerne i neopravdane prepreke trgovini na unutarnjem tržištu ili narušavanje tržišnog natjecanja.

Ranija primjena usklađenih pravila EU-a, tj. ako države članice donesu obvezujuće provedbeno zakonodavstvo prije rokova za donošenje tih pravila, posebno ako se tim odredbama propisuje da se provedbene mjere najprije donesu na razini EU-a, čini povredu načela lojalne suradnje utvrđenog u članku 4. stavku 3. UEU-a i članka 288. UFEU-a, kojim se utvrđuje načelo izravne primjenjivosti uredaba. Takvo rano doneseno nacionalno zakonodavstvo, koje bi moglo biti dopušteno postojećim pravnim okvirom (Direktiva o ambalaži i ambalažnom otpadu, Ugovor), morat će se staviti izvan snage najkasnije do stupanja na snagu usklađenih odredaba i već biti u skladu s diskrecijskim pravom kako je predviđeno u posebnim odredbama Uredbe.

Kad je riječ o mogućnosti država članica da uvedu zahtjeve održivosti koji nadilaze zahtjeve utvrđene u Uredbi, člankom 4. stavkom 2. Uredbe o ambalaži i ambalažnom otpadu gospodarskim subjektima pruža se jamstvo da stavljanje na tržište ambalaže koja ispunjava zahtjeve Uredbe neće biti ograničeno nikakvim nacionalnim pravilima.

Članak 4. stavak 3. Uredbe o ambalaži i ambalažnom otpadu trebalo bi tumačiti na način da se njime ograničava sloboda država članica u njihovu djelovanju, a ne na način da se dopušta mogućnost odstupanja od općeg pravila iz članka 4. stavka 2. Uredbe o ambalaži i ambalažnom otpadu. Stoga se nijednim nacionalnim zahtjevom u pogledu održivosti ili označivanja ne smije ograničiti stavljanje na tržište ambalaže koja je u skladu sa zahtjevima u pogledu održivosti i označivanja iz Uredbe o ambalaži i ambalažnom otpadu niti on smije biti u suprotnosti s tim zahtjevima i ne smije stvarati prepreke unutarnjem tržištu.

U raznim odredbama Uredbe utvrđuje se opseg ovlasti država članica za donošenje nacionalnih mjera ili im se omogućuje uvođenje dodatnih izuzeća ili zahtjeva. To vrijedi za odredbe o kompostabilnosti (članak 9.), ograničenjima uporabe određenih formata ambalaže (članak 25. stavci 2. i 3., članak 70. stavak 4., Prilog V. točka 2.), ciljevima u pogledu ponovne uporabe (članak 29., vidjeti stavke 11., 12., 14., 15., 16.) i ponudi ponovne uporabe (članak 33. stavak 6.).

Za nekoliko odredaba ([30]) potrebna je nacionalna provedba (npr. za postizanje određenog cilja ili izvješćivanje) i kombinacija su potpuno usklađenih zahtjeva i mogućnosti za nacionalnu fleksibilnost. Međutim, uvjeti za korištenje tih „fleksibilnih mogućnosti" uvijek su „uokvireni" usklađenim uvjetima i države članice moraju ispuniti te uvjete kako bi se uskladile s Uredbom o ambalaži i ambalažnom otpadu (vidjeti točku 29. u nastavku o ciljevima u pogledu recikliranja). Neke od tih odredaba sadržavaju i izravno primjenjive obveze gospodarskih subjekata, na primjer članak 31. o izvješćivanju nadležnim tijelima o ciljevima u pogledu ponovne uporabe.

26. **Mogućnost da države članice postave dodatne ciljeve u pogledu recikliranja**

Pravne odredbe:

Članak 52. stavak 6.: „Država članica može, uz istodobno poštovanje općih pravila propisanih UFEU-om i postupajući u skladu s ovom Uredbom, donijeti odredbe koje nadilaze minimalne ciljeve utvrđene u ovom članku."

Članak 4. stavak 3.: „Ako države članice odluče zadržati nacionalne zahtjeve u pogledu održivosti ili informiranja ili uvesti dodatne zahtjeve uz one utvrđene u ovoj Uredbi, ti zahtjevi ne smiju biti protivni onima utvrđenima u ovoj Uredbi, a države članice ne smiju zabranjivati, ograničavati ni sprečavati stavljanje na tržište ambalaže koja je u skladu s ovom Uredbom zato što nije usklađena s tim nacionalnim zahtjevima."

Komisijino tumačenje:

Države članice mogu postaviti više ciljeve u pogledu recikliranja, kao i dodatne ciljeve, pod uvjetom da se njima ne ugrožava unutarnje tržište. Neke države članice već imaju dodatne ciljeve, na primjer za kartonske kutije za tekućine.

Uredba o ambalaži i ambalažnom otpadu odražava prethodnu Direktivu o ambalaži i ambalažnom otpadu, kojom je državama članicama dano diskrecijsko pravo u pogledu organizacije gospodarenja otpadom.

Dodatni ciljevi u pogledu recikliranja mogu povećati učinkovitost u vrijednosnom lancu ambalažnog otpada te su stoga korisni za gospodarske subjekte. Međutim, države članice moraju na pojedinačnoj osnovi dokazati da takvi ciljevi nisu u suprotnosti s ciljevima Uredbe o ambalaži i ambalažnom otpadu koji se odnose na unutarnje tržište.

27. **Mogućnost da države članice postave dodatne ili više ciljeve u pogledu ponovne uporabe**

Pravne odredbe:

U članku 29. stavku 15. utvrđeno je sljedeće: „Podložno uvjetima utvrđenima u članku 51., države članice mogu odrediti ciljeve za gospodarske subjekte koji premašuju minimalne ciljeve utvrđene u stavcima 1., 2., 3., 5. i 6. ovog članka u mjeri u kojoj su takvi viši ciljevi potrebni kako bi država članica ostvarila jedan ili više ciljeva utvrđenih u članku 43."

([30]) Članci 13., 23., 31., 34., 40., 41., 42., 43., 44., 45., 46., 47., 48., 49., 50., 51., 52., 53., 54., 56., 57., 58., 59., 60., 61., 62., 63., 67., 68.

U članku 29. stavku 16. utvrđeno je sljedeće: „Podložno uvjetima utvrđenima u članku 51., države članice mogu za gospodarske subjekte odrediti ciljeve u pogledu pića koja se stavljaju na raspolaganje u prodajnoj ambalaži, a koja nisu obuhvaćena stavkom 6. ovog članka ako su ti dodatni ciljevi potrebni kako bi država članica ostvarila jedan ili više ciljeva utvrđenih u članku 43.”

Članak 51. o ponovnoj uporabi i ponovnom punjenju:

(1) „Države članice poduzimaju mjere za potporu uspostavi sustava za ponovnu uporabu ambalaže s dostatnim poticajima za povrat i sustava za ponovno punjenje na način prihvatljiv za okoliš. Ti sustavi moraju biti u skladu sa zahtjevima iz članaka 27. i 28. i Priloga VI. te ne ugrožavati higijenu hrane ni sigurnost potrošača.

(2) Mjere iz stavka 1. mogu uključivati: (…)

(c) obveze za izrađivače ili krajnje distributere da u ponovno uporabljivoj ambalaži u okviru sustava za ponovnu uporabu ili putem sustava ponovnog punjenja stavljaju na raspolaganje određeni postotak proizvoda koji nisu obuhvaćeni ciljevima u pogledu ponovne uporabe iz članka 29., pod uvjetom da to ne dovodi do poremećaja na unutarnjem tržištu ni do prepreka trgovini proizvodima iz drugih država članica.”

U članku 33. stavku 6., koji se odnosi na obvezu ponude ponovne uporabe u sektoru hrane za ponijeti, upućuje se na članak 51. u pogledu uvjeta na temelju kojih država članica može utvrditi ciljeve više od minimalnog okvirnog cilja od 10 % do 2030. utvrđenog u članku 33. stavku 5. Uredbe za ambalažu za ponijeti „u mjeri u kojoj su ti viši ciljevi potrebni kako bi država članica ostvarila jedan ili više ciljeva utvrđenih u članku 43.”

Komisijino tumačenje:

Kako bi se ostvarili ciljevi u pogledu sprečavanja nastanka otpada iz Uredbe o ambalaži i ambalažnom otpadu, države članice možda će morati dopuniti mjere EU-a nacionalnim mjerama, kao što su viši ili dodatni nacionalni ciljevi u pogledu ponovne uporabe ambalaže. Međutim, države članice pritom moraju poštovati određene stroge uvjete.

(a) Kad je riječ o uvjetima iz članka 51., Komisija smatra da kumulativni uvjeti koje je potrebno ispuniti kako bi se povećali ciljevi u pogledu ponovne uporabe iz članka 29. stavka 15. moraju biti ispunjeni i za utvrđivanje novih ciljeva u pogledu ponovne uporabe u skladu s člankom 51. stavkom 2. točkom (c), kojim se državama članicama omogućuje da utvrde ciljeve u pogledu ponovne uporabe za proizvode koji nisu obuhvaćeni ciljevima u pogledu ponovne uporabe iz članka 29. Ti su uvjeti:

— novi ciljevi potrebni su kako bi država članica ostvarila svoje ciljeve smanjenja otpada (5 % do 2030.; 10 % do 2035.; 15 % do 2040.), što mora dokazati činjenicama i podacima, i

— novi ciljevi ne dovode do narušavanja unutarnjeg tržišta ni prepreka trgovini proizvodima, i

— novi ciljevi prijavljuju se putem postupka TRIS, kojim se utvrđuje da države članice moraju obavijestiti Komisiju o svojim zakonodavnim prijedlozima kako bi se spriječilo stvaranje prepreka na unutarnjem tržištu jer su takve mjere tehnički propisi.

Člankom 51. stavkom 2. točkom (c) državama članicama dopušta se da utvrde ciljeve u pogledu ponovne uporabe za proizvode koji nisu obuhvaćeni ciljevima u pogledu ponovne uporabe iz članka 29. i koji nisu izričito izuzeti iz članka 29., što znači da se, na primjer, državama članicama omogućuje da utvrde ciljeve u pogledu ponovne uporabe za sektor hrane za ponijeti. To je izričito dopušteno i člankom 33. stavkom 6. Uredbe o ambalaži i ambalažnom otpadu.

Stoga, ako država članica želi utvrditi nove nacionalne ciljeve u pogledu ponovne uporabe u drugim sektorima ili za formate ambalaže ili proizvode koji nisu navedeni u članku 29., mora dokazati da je to potrebno za postizanje njezinih ciljeva u pogledu sprečavanja nastanka otpada. Tu bi procjenu trebalo uključiti kad država članica obavijesti o takvim mjerama u sustavu za obavješćivanje TRIS.

(b) Iako se člankom 43. državama članicama omogućuje da postave više nacionalne ciljeve u pogledu sprečavanja nastanka ambalažnog otpada od onih utvrđenih na razini EU-a ([31]), viši nacionalni ciljevi u pogledu sprečavanja nastanka otpada ne mogu biti opravdanje za povećanje usklađenih ciljeva u pogledu ponovne uporabe na razini EU-a. To proizlazi iz načela nadređenosti prava Unije nacionalnom pravu jer bi u protivnom države članice mogle ugroziti cilj usklađivanja tržišta.

(c) Osim ako je drukčije predviđeno, države članice ne mogu mijenjati izravno primjenjive i usklađene odredbe EU-a. Stoga ne mogu:

— utvrditi ciljeve u pogledu ponovne uporabe transportne ambalaže, kao što su kartonske kutije, koje su izričito izuzete od ponovne uporabe na temelju Uredbe o ambalaži i ambalažnom otpadu, niti

— učiniti obvezujućima okvirne ciljeve u pogledu ponovne uporabe za 2040., kako su utvrđeni u članku 29. stavku 1. drugom podstavku, članku 29. stavku 5. drugom podstavku i članku 29. stavku 6. drugom podstavku.

28. **Nacionalna izuzeća od sustava povratne naknade**

Pravne odredbe:

U članku 3. stavku1. točki 62. „sustav povratne naknade” definiran je kao „sustav u kojem se krajnjem korisniku pri kupnji pakiranog ili napunjenog proizvoda obuhvaćenog tim sustavom naplaćuje naknada koja mu se vraća kad ambalažu koja ima oznaku povratne naknade vrati putem jednog od kanala za skupljanje koje su nacionalna tijela odobrila u tu svrhu”.

U skladu s člankom 50. stavkom 1. „Države članice do 1. siječnja 2029. poduzimaju mjere koje su potrebne kako bi se na godišnjoj osnovi osiguralo odvojeno skupljanje najmanje 90 % masenog udjela formata ambalaže navedenih u nastavku koji su prvi put stavljeni na raspolaganje na tržištu u toj državi članici u određenoj kalendarskoj godini:

(a) jednokratne plastične boce za napitke zapremnine do tri litre; i

(b) jednokratni metalni spremnici za napitke zapremnine do tri litre.”

U članku 50. stavku 2. propisano je: „Kako bi ostvarile ciljeve utvrđene u stavku 1., države članice poduzimaju mjere koje su potrebne kako bi se osigurala uspostava sustava povratne naknade za relevantne formate ambalaže iz stavka 1. i naplata povratne naknade na prodajnom mjestu.”

U skladu s člankom 50. stavkom 5. države članice mogu biti izuzete od obveze na temelju stavka 2. pod sljedećim uvjetima:

„(a) stopa odvojenog skupljanja relevantnog formata ambalaže propisana člankom 48. o kojoj se Komisiju obavješćuje na temelju članka 56. stavka 1. točke (c), jednaka je ili veća od 80 % masenog udjela takve ambalaže koja je prvi put stavljena na raspolaganje na državnom području te države članice u kalendarskoj godini 2026.; i

(b) do 1. siječnja 2028. država članica obavješćuje Komisiju o svojem zahtjevu za izuzeće i dostavlja plan provedbe s prikazom strategije s konkretnim mjerama, uključujući njihov vremenski okvir, kojima se osigurava postizanje stope odvojenog skupljanja od 90 % masenog udjela ambalaže iz stavka 1.”

Komisijino tumačenje:

Uredbom o ambalaži i ambalažnom otpadu ne osiguravaju se blaži uvjeti za trgovce na malo u pograničnim regijama. Naprotiv, njome se prekograničnim poduzećima nameću posebne obveze ([32]) kako bi se spriječilo zaobilaženje, koje bi moglo ugroziti ciljeve i zahtjeve sustava povratne naknade.

([31]) Vidjeti članak 43. stavak 7., koji glasi: „Za potrebe stavka 5. države članice mogu, postupajući u skladu s ovom Uredbom, uvesti mjere za sprečavanje nastanka ambalažnog otpada kojima se premašuju minimalni ciljevi utvrđeni u stavku 1.”

([32]) Člankom 50. stavkom 11. predviđeno je sljedeće: „Države članice osiguravaju da od 1. siječnja 2029. barem sustavi povratne naknade uspostavljeni na temelju stavka 2. ovog članka nakon stupanja na snagu ove Uredbe ispunjavaju minimalne zahtjeve iz Priloga X.
(…)
Komisija u suradnji s državama članicama do 1. siječnja 2038. ocjenjuje provedbu ovog članka i utvrđuje načine za najveće moguće povećanje interoperabilnosti sustavâ povratne naknade.”
U Prilogu X. predviđeno je sljedeće: „Države članice s regijama s visokim prekograničnim poslovanjem osiguravaju da sustavi povratne naknade omogućuju skupljanje ambalaže iz sustava povratne naknade drugih država članica na određenim skupljališima te nastoje omogućiti povrat povratne naknade naplaćene krajnjem korisniku pri kupnji ambalaže.”

Mogućnost izuzeća za države članice na temelju članka 50. stavka 5. Uredbe o ambalaži i ambalažnom otpadu povezana je s kriterijima učinkovitosti, a ne sa zemljopisnim kriterijima te se, kao i sve iznimke, mora tumačiti restriktivno.

Ta dva uvjeta, odnosno naplaćivanje povratne naknade i uspostava sustava povratne naknade, kumulativna su jer naplaćivanje povratne naknade nije moguće bez sustava povratne naknade. To je istaknuto u definiciji sustava povratne naknade. Stoga krajnji distributer može biti izuzet od naplate povratne naknade samo ako je država članica u cjelini dobila izuzeće od uspostave sustava povratne naknade. Drugim riječima, krajnji distributer ne može biti izuzet od naplate povratne naknade ako država članica u kojoj se nalazi ima sustav povratne naknade te je stoga obvezan naplatiti povratnu naknadu potrošačima iz drugih država članica.

29. **Minimalni zahtjevi za postojeće sustave povratne naknade**

Pravne odredbe:

U skladu s člankom 50. stavkom 11. Uredbe o ambalaži i ambalažnom otpadu države članice do 1. siječnja 2029. osiguravaju da barem sustavi povratne naknade za jednokratne plastične boce za napitke i metalne spremnike za napitke ispunjavaju minimalne zahtjeve navedene u Prilogu X.

U članku 50. stavku 11. također se navodi da se minimalni zahtjevi iz Priloga X. ne primjenjuju na sustave povratne naknade uspostavljene prije stupanja na snagu Uredbe o ambalaži i ambalažnom otpadu kojima se do 1. siječnja 2029. ostvaruje cilj od 90 % utvrđen u članku 50. stavku 1. Međutim, države članice nastoje osigurati da su postojeći sustavi povratne naknade u skladu s minimalnim zahtjevima iz Priloga X. tijekom prvog preispitivanja. Ako se cilj od 90 % ne ostvari do 1. siječnja 2029., postojeći sustavi povratne naknade za jednokratnu ambalažu moraju se uskladiti s minimalnim zahtjevima iz Priloga X. najkasnije do 1. siječnja 2035.

U uvodnoj izjavi 145. objašnjava se da će minimalni zahtjevi iz Priloga X. doprinijeti većoj dosljednosti i većoj stopi povrata u svim državama članicama. Oni su utvrđeni na temelju stajališta dionika, stručnih analiza i najboljih primjera postojećih sustava povratne naknade u praksi.

Komisijino tumačenje:

Preispitivanje postojećeg sustava povratne naknade trebalo bi tumačiti kao svaku regulatornu mjeru uspostavljenu zakonodavstvom kojom se nameće znatna izmjena sustava povratne naknade.

Minimalni zahtjevi mogu pomoći u jačanju okolišne učinkovitosti sustava povratne naknade, posebno stope skupljanja. Države članice prije 1. siječnja 2029. pri preispitivanju sustava povratne naknade razmatraju može li se očekivati da će sustav povratne naknade ispuniti ciljeve odvojenog skupljanja od 90 % utvrđene u članku 50. stavku 2. Ako sustav povratne naknade postigne stope odvojenog skupljanja od najmanje 90 %, ne mora ispunjavati minimalne zahtjeve. Međutim, u suprotnom bi država članica trebala osigurati usklađenost sustava povratne naknade s minimalnim zahtjevima iz Priloga X. Nakon 1. siječnja 2029. sustav povratne naknade za jednokratnu ambalažu za napitke koji ne ispuni obveze odvojenog skupljanja mora ispuniti minimalne zahtjeve do 1. siječnja 2035.

30. **Prihvaćanje spremnika za napitke koji ima oznaku povratne naknade kod trgovaca na malo**

Pravne odredbe:

U skladu s točkom (l) Priloga X. „države članice osiguravaju da su krajnji distributeri obvezni prihvatiti ambalažu koja ima oznaku povratne naknade, a ambalažnog je materijala i formata koji oni distribuiraju i da krajnjim korisnicima prilikom vraćanja ambalaže koja ima oznaku povratne naknade osiguraju povratnu naknadu, osim ako krajnji korisnici imaju jednako dostupna sredstva za potraživanje povratne naknade nakon uporabe ambalaže koja ima oznaku povratne naknade putem jednog od kanala za skupljanje kojima se za ambalažu za hranu jamči da je reciklirani materijal prikladan za prehrambene namjene i koje su u tu svrhu ovlastila nacionalna tijela. Ta se obveza ne primjenjuje ako zbog površine prodajnog prostora krajnjim korisnicima nije moguće vratiti ambalažu koja ima oznaku povratne naknade. Međutim, krajnji distributeri će uvijek morati prihvaćati povrat prazne ambalaže proizvoda koje prodaju.”

U članku 50. stavku 11. utvrđeno je: „Države članice osiguravaju da od 1. siječnja 2029. barem sustavi povratne naknade uspostavljeni na temelju stavka 2. ovog članka nakon stupanja na snagu ove Uredbe ispunjavaju minimalne zahtjeve iz Priloga X. *Minimalni zahtjevi iz Priloga X. ne primjenjuju se na sustave povratne naknade uspostavljene prije stupanja na snagu ove Uredbe kojima se do 1. siječnja 2029. ostvaruje cilj od 90 % utvrđen u stavku 1. ovog članka. Države članice nastoje osigurati da su postojeći sustavi povratne naknade za jednokratnu ambalažu u skladu s minimalnim zahtjevima iz Priloga X. tijekom prvog preispitivanja. Ako se cilj od 90 % ne ostvari do 1. siječnja 2029., postojeći sustavi povratne naknade za jednokratnu ambalažu moraju biti u skladu s minimalnim zahtjevima iz Priloga X. najkasnije do 1. siječnja 2035.*"

Komisijino tumačenje:

U skladu s minimalnim zahtjevima za sustav povratne naknade kako su utvrđeni u Prilogu X. krajnji distributeri moraju prihvatiti praznu ambalažu proizvoda koje prodaju i vratiti naknadu. Ta se obveza primjenjuje bez dokaza o kupnji.

Nadalje, države članice moraju osigurati da su krajnji distributeri obvezni prihvatiti svu ambalažu koja ima oznaku povratne naknade istog ambalažnog materijala i formata koji prodaju i isplatiti povratnu naknadu krajnjem korisniku. Obveza povrata naknade ne primjenjuje se ako površina prodajnog prostora krajnjeg distributera ne omogućuje krajnjem distributeru da prihvati povrat ambalaže koja ima oznaku povratne naknade ili ako krajnji korisnici imaju jednako dostupna sredstva za povrat povratne naknade putem drugog uspostavljenog i jednako dostupnog kanala za skupljanje jednokratne ambalaže za napitke odobrenog u tu svrhu. Države članice moraju utvrditi kako se ta izuzeća primjenjuju.

Zahtjevi iz Priloga X. primjenjuju se samo na sustave povratne naknade uspostavljene nakon 11. veljače 2025. ili ako se sustavom povratne naknade ne ostvare ciljevi odvojenog skupljanja od 90 % do 1. siječnja 2029. Stoga se obveze povrata utvrđene u Uredbi o ambalaži i ambalažnom otpadu ne odnose na sustave povratne naknade koji ne moraju ispunjavati minimalne zahtjeve.

31. **Obrada na kraju vijeka trajanja odvojeno skupljene ambalaže koja je dizajnirana za recikliranje**

Pravne odredbe:

U skladu s člankom 48. stavkom 1. „Države članice osiguravaju da su uspostavljeni sustavi i infrastrukture koji omogućuju povrat i odvojeno skupljanje sveg ambalažnog otpada od krajnjih korisnika kako bi se (…) olakšala njegova priprema za ponovnu uporabu i visokokvalitetno recikliranje. Ambalaža koja je usklađena s kriterijima za dizajn za recikliranje, kako su utvrđeni u delegiranim aktima donesenima na temelju članka 6. stavka 4. ove Uredbe, skuplja se za recikliranje. Zabranjeno je spaljivanje takve ambalaže i njezino odlaganje na odlagališta, uz iznimku otpada koji je nastao naknadnim postupcima obrade odvojeno skupljenog ambalažnog otpada čije recikliranje nije izvedivo ili ne postiže najbolji ishod za okoliš."

U članku 48. stavku 2. utvrđeno je sljedeće: „Kako bi se olakšalo visokokvalitetno recikliranje, države članice osiguravaju da su uspostavljeni sustavi i infrastrukture za sveobuhvatno skupljanje i razvrstavanje radi lakšeg recikliranja i osiguravanja dostupnosti plastične sirovine za recikliranje."

U članku 48. stavku 3. navodi se: „Države članice mogu za određene oblike otpada odstupiti od obveze povrata i odvojenog skupljanja otpada iz stavka 1. ovog članka, pod uvjetom da zajedničko skupljanje frakcija ambalažnog otpada ili skupljanje ambalažnog otpada ili frakcija takvog ambalažnog otpada zajedno s drugim otpadom ne utječe na sposobnost podvrgavanja takve ambalaže ili frakcija ambalažnog otpada pripremi za ponovnu uporabu, recikliranju ili drugim postupcima oporabe u skladu s člancima 4. i 13. Direktive 2008/98/EZ te pod uvjetom da je rezultat tih postupaka usporedive kvalitete s onim koji se postiže odvojenim skupljanjem."

Članak 49.: „Države članice do 1. siječnja 2029. utvrđuju obvezne ciljeve u pogledu skupljanja i poduzimaju mjere koje su potrebne kako bi se osiguralo da skupljanje materijala navedenih u članku 52. bude u skladu s ciljevima u pogledu recikliranja utvrđenima u tom članku i s obveznim ciljevima u pogledu recikliranog sadržaja utvrđenima u članku 7."

Komisijino tumačenje:

U skladu s člankom 48. stavkom 1. Uredbe o ambalaži i ambalažnom otpadu spaljivanje i odlaganje na odlagališta ambalaže koja je u skladu s kriterijima za dizajn za recikliranje iz članka 6. nije dopušteno. Budući da će se kriteriji za dizajn za recikliranje utvrditi u delegiranim aktima utvrđenima u članku 6. stavku 4. do 1. siječnja 2028. i početi primjenjivati dvije godine poslije, zabrana će stupiti na snagu 1. siječnja 2030.

Ambalaža koja je u formatu i sadrži materijale koji su izuzeti od kriterija za dizajn za recikliranje također je izuzeta od zabrane spaljivanja i odlaganja na odlagališta. Izuzeća uključuju ambalažne materijale kao što su lagano drvo, pluto, tekstil, guma, keramika, porculan ili vosak. Postoje i izuzeća za određene primjene ambalaže, kao što su medicinski proizvodi i prijevoz opasnih tvari. Izuzeta ambalaža može se skupljati s preostalim otpadom i spaljivati ili odlagati na odlagališta. Sva ostala ambalaža koja će morati ispunjavati kriterije za dizajn za recikliranje morat će se odvojeno skupljati i, u načelu, reciklirati.

Ambalaža dizajnirana za recikliranje ne smije se spaljivati niti odlagati na odlagališta kad postane otpad, osim ambalažnog otpada koji je odvojeno sakupljen, razvrstan i obrađen, ali za koji recikliranje nije izvedivo ili ne postiže najbolji ishod za okoliš, kako je navedeno u članku 48. stavku 1.

Države članice mogu odlučiti da se ambalažni otpad koji se ne skuplja odvojeno, kako je prethodno opisano, razvrstava prije postupaka energetske oporabe kako bi se uklonila ambalaža dizajnirana za recikliranje (članak 48. stavak 4. Uredbe o ambalaži i ambalažnom otpadu).

Člankom 48. stavkom 3. dopušta se odstupanje od zahtjeva za odvojeno skupljanje ako, kao prvo, takvo skupljanje ne utječe na kapacitet ambalažnog otpada ili frakcija ambalažnog otpada za recikliranje i ako je, kao drugo, dobiveni reciklirani materijal usporedive kvalitete kao da je odvojeno skupljen. Čak i ako se primijeni takvo odstupanje, zabrana spaljivanja i odlaganja na odlagališta i dalje se primjenjuje na ambalažni otpad skupljen miješanjem tokova ambalažnog otpada.

Države članice dužne su osigurati uspostavu dostatnih sustava i infrastrukture za odvojeno skupljanje svih vrsta ambalažnog otpada. Kako bi se olakšala usklađenost skupljanja ambalažnog otpada s obvezujućim ciljevima u pogledu recikliranja i zahtjevima za reciklirani sadržaj, države članice moraju do 1. siječnja 2029. utvrditi i obvezne ciljeve skupljanja.

32. **Stopa odvojenog skupljanja ambalaže koja ima oznaku povratne naknade 2026. i obveza uspostave sustava povratne naknade do 2029.**

Pravne odredbe:

U članku 50. stavku 1. utvrđeno je sljedeće: „Države članice do 1. siječnja 2029. poduzimaju mjere koje su potrebne kako bi se na godišnjoj osnovi osiguralo odvojeno skupljanje najmanje 90 % masenog udjela formata ambalaže navedenih u nastavku koji su prvi put stavljeni na raspolaganje na tržištu u toj državi članici u određenoj kalendarskoj godini: (a) jednokratne plastične boce za napitke zapremnine do tri litre; i (b) jednokratni metalni spremnici za napitke zapremnine do tri litre.”

U članku 50. stavku 2. utvrđeno je sljedeće: „Kako bi ostvarile ciljeve utvrđene u stavku 1., države članice poduzimaju mjere koje su potrebne kako bi se osigurala uspostava sustava povratne naknade za relevantne formate ambalaže iz stavka 1. i naplata povratne naknade na prodajnom mjestu.”

U članku 50. stavku 5. navedeno je: „Države članice mogu biti izuzete od obveze na temelju stavka 2. pod sljedećim uvjetima:

(a) stopa odvojenog skupljanja relevantnog formata ambalaže propisana člankom 48. o kojoj se Komisiju obavješćuje na temelju članka 56. stavka 1. točke (c), jednaka je ili veća od 80 % masenog udjela takve ambalaže koja je prvi put stavljena na raspolaganje na državnom području te države članice u kalendarskoj godini 2026.; i

(b) do 1. siječnja 2028. država članica obavješćuje Komisiju o svojem zahtjevu za izuzeće i dostavlja plan provedbe s prikazom strategije s konkretnim mjerama, uključujući njihov vremenski okvir, kojima se osigurava postizanje stope odvojenog skupljanja od 90 % masenog udjela ambalaže iz stavka 1.

Za potrebe točke (a), ako Komisiji još nije dostavljena informacija o stopi odvojenog skupljanja relevantnog formata ambalaže, država članica daje obrazloženo objašnjenje na koji drugi način su uvjeti za izuzeće utvrđeni u ovom stavku ispunjeni. Obrazloženo objašnjenje temelji se na potvrđenim nacionalnim podacima i uključuje opis provedenih mjera.”

Komisijino tumačenje:

Države članice moraju do 1. siječnja 2029. osigurati da se 90 % jednokratnih plastičnih boca i metalnih spremnika, kako je navedeno u članku 50. stavku 1., skuplja odvojeno. Kako bi se postigli ti ciljevi skupljanja, države članice trebale bi uspostaviti sustav povratne naknade za relevantne formate ambalaže koji će do 1. siječnja 2029. postati potpuno operativan, osim ako je država članica zatražila izuzeće do 1. siječnja 2028. i primila pozitivan odgovor ili nije primila odgovor u roku od tri mjeseca od primitka plana provedbe.

Ako države članice ispunjavaju kumulativne zahtjeve za izuzeće od uspostave sustava povratne naknade utvrđene u članku 50. stavku 5., mogu biti izuzete od te obveze. Ako država članica želi primijeniti to izuzeće, mora odvojeno skupiti 80 % jednokratnih plastičnih boca i metalnih spremnika koji su stavljeni na raspolaganje na njezinu državnom području u kalendarskoj godini 2026. O tome treba izvijestiti Europsku komisiju najkasnije do 1. srpnja 2028. Takvi bi se podaci temeljili na procijenjenim stopama skupljanja, ali države članice trebale bi uključiti dostupne podatke o skupljanju plastičnih boca za jednokratnu uporabu kako je propisano Direktivom o plastici za jednokratnu uporabu. Ako država članica ne ostvari cilj skupljanja od 80 %, ne ispunjava uvjete za izuzeće. U skladu s Uredbom o ambalaži i ambalažnom otpadu država članica mora dostaviti i plan provedbe najkasnije do 1. siječnja 2028. Prema tumačenju Komisije, mogućnost izuzeća treba smatrati „jednokratnom mogućnošću". Ako država članica ne podnese zahtjev za izuzeće u skladu s odredbama i datumima utvrđenima u članku 50., mora uspostaviti sustav povratne naknade.

Ako država članica dobije izuzeće i ne skupi odvojeno 90 % jednokratne ambalaže za napitke tijekom tri uzastopne godine, izuzeće se više neće primjenjivati, kako je navedeno u članku 50. stavku 7. Uredbe o ambalaži i ambalažnom otpadu. Država članica zatim će morati uspostaviti sustav povratne naknade do 1. siječnja druge kalendarske godine koja slijedi nakon godine u kojoj je Komisija državu članicu obavijestila da se izuzeće više ne primjenjuje.

33. **Cilj skupljanja od 90 % za jednokratne plastične boce za napitke i metalne limenke za napitke u državama članicama i doprinos regionalnih sustava povratne naknade**

Pravne odredbe:

U članku 50. stavku 1. utvrđeno je sljedeće: „Države članice do 1. siječnja 2029. poduzimaju mjere koje su potrebne kako bi se na godišnjoj osnovi osiguralo odvojeno skupljanje najmanje 90 % masenog udjela formata ambalaže navedenih u nastavku koji su prvi put stavljeni na raspolaganje na tržištu u toj državi članici u određenoj kalendarskoj godini: (a) jednokratne plastične boce za napitke zapremnine do tri litre; i (b) jednokratni metalni spremnici za napitke zapremnine do tri litre."

U članku 50. stavku 2. utvrđeno je sljedeće: „Kako bi ostvarile ciljeve utvrđene u stavku 1., države članice poduzimaju mjere koje su potrebne kako bi se osigurala uspostava sustava povratne naknade za relevantne formate ambalaže iz stavka 1. i naplata povratne naknade na prodajnom mjestu."

Komisijino tumačenje:

Ciljevi odvojenog skupljanja od 90 % za jednokratne plastične boce za napitke i metalne spremnike za napitke iz članka 50. stavka 1. primjenjuju se na državu članicu u cjelini i temelje se na količini takvih formata ambalaže koji su u određenoj godini stavljeni na raspolaganje na državnom području države članice.

Sve jednokratne plastične boce za napitke i metalni spremnici za napitke, osim onih koji su izričito izuzeti od te obveze člankom 50. stavkom 4., moraju biti dio sustava povratne naknade. Države članice moraju osigurati da se ti formati ambalaže odvojeno skupljaju na njihovom cijelom državnom području, ali mogu provoditi sustave povratne naknade na podnacionalnoj razini kako bi se u obzir uzele relevantne nacionalne administrativne podjele i prekomorska područja.